

*Program Ochrony Środowiska
i
Plan Gospodarki Odpadami
dla gminy Stara Błotnica
na lata 2009-2012 z
uwzględnieniem lat 2013-2016
(aktualizacja)*

Stara Błotnica 2009

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I.....	5
Gminny Program Ochrony Środowiska	5
I GMINA STARA BŁOTNICA.....	6
1.1. Podstawy i cel opracowania	6
1.2. Warunki geofizyczne gminy	7
1.2.1. Położenie i rzeźba terenu.....	7
1.2.2. Warunki klimatyczne	7
1.2.3. Hydrografia	8
1.2.4. Obszary chronione.....	8
1.3. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Błotnica.....	9
1.3.1. Demografia i mieszkalnictwo.....	9
1.3.2. Infrastruktura techniczna gminy Stara Błotnica.....	10
1.4. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska.....	13
II DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA.....	14
2.1. Powietrze atmosferyczne.....	14
2.1.1. Przepisy prawne	14
2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza	14
2.1.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza	16
2.1.4. Wnioski	17
2.2. Hałas.....	17
2.2.1. Wprowadzenie.....	17
2.2.2. Pomiary hałasu	19
2.2.3. Źródła hałasu	20
2.2.4. Wnioski	20
2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno - ściekowa.....	21
2.3.1. Wprowadzenie.....	21
2.3.2. Wody powierzchniowe.....	21
2.3.3. Wody podziemne.....	21
2.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa.....	22
2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno - ściekowej	22
2.3.4.2. Sieć wodociągowa.....	23
2.3.4.3. System melioracyjny	23
2.3.4.3. Sieć kanalizacyjna	23
2.3.4.4. Główne źródła zanieczyszczeń.....	24
2.3.5. Wnioski	24
2.4. Odpady	24
2.4.1. Przepisy prawne	24
2.4.2. Odpady niebezpieczne.....	25
2.4.3. Odpady z sektora gospodarczego	26
2.4.4. Odpady komunalne	26
2.4.5. Wnioski	26
2.5. Gleby	27
2.5.1. Wprowadzenie.....	27
2.5.2. Rodzaje gleb	27
2.5.3. Odczyn gleb.....	28
2.5.3.1. Uwagi ogólne	28
2.5.3.2. Stan gleb w gminie.....	28
2.5.3. Monitoring gleb.....	29

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2.5.3.1. Wiadomości ogólne	29
2.5.5. Wnioski	29
2.6. Surowce mineralne	29
2.6.1. Wprowadzenie	29
2.6.2. Surowce mineralne gminy	29
2.7. Pola elektromagnetyczne	30
2.8. Przyroda	30
2.8.1. Wprowadzenie	30
2.8.2. Stan zasobów przyrody	31
2.8.3. Wnioski	31
2.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	31
III. CELE I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE STARA BŁOTNICA	32
3.1. Cele polityki ekologicznej	32
3.2. Analiza SWOT dla środowiska w gminie Stara Błotnica	35
3.3. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Stara Błotnica	37
3.4. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Stara Błotnica	37
IV PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2009 - 2012	45
4.1. Założenia planu działań na lata 2009-2012	45
4.2. Poprawa jakości środowiska	45
4.2.1. Ochrona powietrza	46
4.2.2. Ochrona wód	46
4.2.3. Gospodarka odpadami	46
4.2.4. Zmniejszenie hałasu	46
4.2.5. Ochrona przyrody	47
V ZARYS PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2013 - 2016	47
5.1. Założenia planu działań na lata 2013-2016	47
5.2. Poprawa jakości środowiska	47
5.2.1. Ochrona powietrza	47
5.2.2. Ochrona wód	48
5.2.3. Gospodarka odpadami	48
5.2.4. Zmniejszenie hałasu	48
5.2.5. Ochrona przyrody	48
VI ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA	59
6.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska	59
6.2. Kompetencje organów gminy w zakresie ochrony środowiska	60
6.3. Instrumenty zarządzania środowiskiem	66
VII WDRAŻANIE PROGRAMU	67
7.1. Środki finansowe na realizację programu	67
7.2. Koszty realizacji przedsięwzięć	69
VIII MONITORING	71
CZEŚĆ II	73
Gminny Plan Gospodarki Odpadami	73
1. Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami w gminie	75
1.1. Zakres i metodyka prac rozpoznawczych	75
1.2. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami	75
1.2.1. Opis nieczynnego składowiska odpadów	76
1.3. Charakterystyka wytwarzanych odpadów	76
1.3.1. Odpady komunalne	77

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

1.3.2. Odpady niebezpieczne.....	79
1.3.3. Odpady z sektora gospodarczego	83
1.3.4. Odpady poddawane procesom odzysku i unieszkodliwiania	83
1.4. Instalacje oraz podmioty gospodarcze zajmujące się przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów	84
1.5. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami	85
1.6. Wnioski	85
II. Plan Gospodarki Odpadami	86
2.1. Prognozowane zmiany wpływające na gospodarkę odpadami	86
2.1.1. Demografia	86
2.1.2. Rozwój gospodarczy	86
2.1.3. Mieszkalnictwo	86
2.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów	87
2.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów	88
2.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów	89
2.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami.....	90
2.4.1. Schemat gospodarki odpadami na terenie gminy.....	91
2.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.....	93
2.5.1. Odpady komunalne	93
2.5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji.....	94
2.5.3. Odpady niebezpieczne.....	95
2.5.4. Odpady z sektora gospodarczego	97
2.5.5. Osady ściekowe.....	97
2.5.6. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej	98
2.5.7. Odpady opakowaniowe	98
2.6. Zadania strategiczne obejmujące lata 2009-2016	93
2.6.1. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami (na lata 2009 – 2012)	99
2.6.2. Cele gospodarki odpadami na lata 2013 – 2016	102
2.7. Zadania z zakresu gospodarki odpadami w Gminnym Programie Ochrony Środowiska	103
2.8. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko	109
2.9. Edukacja	110
2.10. System monitoringu i oceny realizacji programu	111
2.11. Streszczenie	113
2.12. Wykaz materiałów źródłowych.....	114

Mapa gminy Stara Błotnica

CZEŚĆ I

Gminny Program Ochrony Środowiska

Podstawy prawne Gminnego Programu Ochrony Środowiska

Gminny Program Ochrony Środowiska opracowywany jest w oparciu o szereg przepisów prawnych, z których najważniejsze to:

Gminny Program Ochrony Środowiska opracowywany jest w oparciu o szereg przepisów prawnych, z których najważniejsze to:

- ustawa o samorządzie gminnym
- ustawa „Prawo ochrony środowiska”
- ustawa o ochronie przyrody
- ustawa o odpadach
- ustawa o otrzymaniu czystości i porządku w gminie
- ustawa o wprowadzeniu ustawy – prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw
- ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych
- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- ustawa „Prawo wodne”
- ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym
- ustawa „Prawo budowlane”
- ustawa „Prawo geologiczne i górnicze”
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych
- ustawa o lasach
- i przepisy wykonawcze wydane na podstawie tych ustaw

oraz w oparciu o dokumenty:

- II Polityka Ekologiczna Państwa – Ministerstwo Środowiska, 2000 r.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 – Ministerstwo Środowiska, 2006 r.
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007-2013
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2011-2014 (aktualizacja)
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.
- Polityka energetyczna Polski do 2025 roku

- Polityka Leśna Państwa
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r. (aktualizacja)
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 (aktualizacja)
- Powiatowy Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015
- Strategia Rozwoju Gminy Stara Błotnica

I GMINA STARA BŁOTNICA

1.1. Podstawy i cel opracowania

Ustawy „Prawo ochrony środowiska” oraz „Ustawa o odpadach” nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania „Programu Ochrony Środowiska” oraz „Planu Gospodarki Odpadami”. Dla samorządu gminy ustawodawca określił termin opracowania w/w dokumentów na 30 czerwca 2004 r. oraz ustalił konieczność aktualizacji dokumentów w cyklu 4-letnim. Program był opiniowany przez samorząd wojewódzki oraz samorząd powiatowy.

Pierwszy Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica przygotowany w wyniku realizacji wymogów ustawowych został zatwierdzony przez Radę Gminy w Starej Błotnicy 30 grudnia 2004r. uchwałą Nr XXIII/127/2004 i obejmował zadania przewidziane na okres 2004-2006 i kierunki działań do 2011r.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica stanowi drugą edycję dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na terenie Gminy Stara Błotnica i jest aktualizacją dokumentu przyjętego w 2004r.

Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego oraz stanu gospodarki odpadami w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska.

1.2. Warunki geofizyczne gminy

Od 1 stycznia 1999 roku Gmina Stara Błotnica należy do powiatu białobrzeskiego, na który składają się również gminy: Białobrzegi (miasto – gmina), Wyśmierzyce (miasto – gmina), Stromiec, Promna oraz Radzanów. Sąsiaduje z gminami:

od północy: Białobrzegi,
od północnego wschodu: Stromiec,
od południowego wschodu: Jedlińsk,
od zachodu: Radzanów,
od południa: Przytyk i Zakrzew.

Gmina znajduje się w południowej części województwa mazowieckiego i należy do subregionu radomskiego. Gmina Stara Błotnica zajmuje powierzchnię 96 km², w tym 84% stanowią użytki rolne, a zaledwie około 9% lasy i tereny zalesione. Zamieszkuje ją 5200 osób (dane Urzędu Gminy z 2007 roku). Pod względem obszarowym gmina zajmuje trzecie miejsce w powiecie, a czwarte w liczbie ludności. Na gminę składają się 23 sołectwa (25 miejscowości).

1.2.1. Położenie i rzeźba terenu

Gmina Stara Błotnica położona jest w obrębie dwóch jednostek fizjograficznych.

Na wschodzie jest to Równina Kozienicka (część makroregionu Nizin Środkowo – Mazowieckich) zajmująca $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy. Wysoczyzna pochylona jest ku Radomce w kierunku południowym (wysokość 135 – 150 m n.p.m.). Wysoczyzna rozcięta jest doliną rzeki Tymianki, jej licznymi dopływami oraz rowami melioracyjnymi.

Równina Radomska w części zachodniej gminy stanowi $\frac{1}{4}$ jej obszaru. Rzeźba terenu bardziej urozmaicona. Przeważające nachylenia w granicach w 2 - 5%, głęboko przecięte doliną rzeki Pierzchnianki (wysokość względna 10 do 25 metrów), płynącej w kierunku północno – wschodnim. Przez teren ten przechodzi dział wodny II rzędu oddzielający dorzecze Radomki (Tymianka) od dorzecza Pilicy (Pierzchnianka).

1.2.2. Warunki klimatyczne

Gmina Stara Błotnica położona jest na styku trzech dzielnic klimatycznych: środkowej (wielkopolsko-mazowieckiej) radomskiej i łódzkiej. Warunki klimatyczne gminy przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura wynosi + 7,7 °C,
- średnia roczna ilość opadów w granicach 512 mm,
- długość okresu wegetacyjnego około 210 dni,

- wilgotność względna 80%.
- dominacja wiatrów zachodnich, południowo-zachodnich i północno-wschodnich.

Część wschodnia terenu gminy posiada mniej korzystne warunki klimatyczne z uwagi na dużą wilgotność spowodowaną płytko zalegającymi wodami gruntowymi.

1.2.3. Hydrografia

Teren gminy Stara Błotnica położony jest w dorzeczu rzeki Radomki i Pilicy. Największymi dopływami tych rzek na terenie gminy są Pierzchnianka i Tymianka. Dział wodny przebiega na linii Wola Kaszewska – Siekluki – Bobrek.

Około $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy zajmuje dorzecze Radomki, rzeką odwadniającą jest Tymianka z bogatą siecią bezimiennych dopływów oraz licznymi rowami melioracyjnymi. Teren stanowiący dorzecze jest obszarem silnie zdrenowanym – zabagnione miejsca, bezodpływowe lub tylko częściowo włączone do sieci odpływowej. Niewielki teren – północno-zachodnia część – gminy zajmuje dorzecze rzeki Pierzchnianki.

Na obszarze gminy znajdują się niewielkie zbiorniki retencyjne (12 zbiorników o łącznej powierzchni 11,53 ha) wykorzystywane w celach gospodarczych lub hodowli ryb. Uzupełnieniem wód powierzchniowych jest 129 km rowów melioracyjnych.

Wody podziemne, eksploatowane na terenie gminy pochodzą z jurajskiego, kredowego, trzecio i czwartorzędowego piętra wodonośnego.

1.2.4. Obszary chronione

Na terenie Gminy Stara Błotnica znajdują się obszary podlegające ochronie:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki” (strefa obejmuje zasięgiem wszystkie gminy powiatu białobrzeskiego). Obejmuje ona północną część gminy Stara Błotnica do linii drogi Nowy Kadłubek – Stary Gózd – Stara Błotnica – Kadłub.
- Rezerwat przyrody „Siekluki” (przejściowo użytek ekologiczny) – torfowiska, powierzchnia całkowita 110 ha.
- Użytek ekologiczny „Grodzisko” – obszar zabagniony, miejsce gniazdowania wielu gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem.
- Pomniki przyrody (ochrona indywidualna)
- Projektowana otulina „Parku Krajobrazowego Dolnej Pilicy” – niewielki fragment północno – zachodniej części gminy.
- Około 50 zarejestrowanych stanowisk archeologicznych.

1.3. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Błotnica

Gmina Stara Błotnica położona jest w południowej części województwa mazowieckiego i należy do powiatu białobrzesckiego wraz z gminami: Białobrzegi (miasto – gmina), Wyśmierzyce (miasto – gmina), Stromiec, Promna oraz Radzanów. Gmina ma charakter typowo rolniczy, użytki rolne zajmują 84% jej ogólnej powierzchni. Na tym terenie brak jest surowców mineralnych, nie rozwinął się również przemysł.

W Starej Błotnicy i w innych miejscowościach rejonu gminy mają swoje siedziby: Urząd Gminy, Komenda Policji, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Urząd Pocztowy, Ośrodek Zdrowia i inne instytucje użyteczności publicznej. Na terenie gminy znajduje się znane Sanktuarium Maryjne.

1.3.1. Demografia i mieszkalnictwo

Dane statystyczne dotyczące procesów demograficznych i kwestii mieszkalnictwa przedstawiają poniższe tabele:

Liczbę ludności gminy w latach 2004 – 2007 przedstawia tabela:

Rok	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	5252	5300	5281	5200

*wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych (w nawiasie w ‰) w gminie Stara Błotnica:

	2004	2005	2006	2007
Stara Błotnica	17 (3,25)	18 (3,44)	10 (1,90)	-16 (-3,0)

*wg danych GUS w Warszawie

Liczba mieszkań i ich powierzchnia użytkowa w gminie Stara Błotnica:

2005		2006		2007	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
1 271	115 741	1 277	116 587	1 281	117 139

*wg danych GUS w Warszawie

Wg Rocznika Statystycznego wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych – porównanie gminy Stara Błotnica oraz subregionu radomskiego i województwa mazowieckiego - kształtują się następująco:

Przeciętna	Gmina Stara Błotnica	Powiat Białobrzegi	Subregion Radomski
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,80	3,6	3,55
Osób w 1 mieszkaniu	4,10	3,09	3,18
Osób na 1 izbę	1,08	0,86	0,89
Powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	91,3	76,9	70,5
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	22,3	24,9	22,2

*wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

Warunki mieszkaniowe w gminie Stara Błotnica zaspokajają podstawowe potrzeby ludności, jeśli chodzi o dostępność infrastruktury technicznej, a wskaźniki dotyczące przestrzeni lokali są większe niż w subregionie i województwie.

1.3.2. Infrastruktura techniczna gminy Stara Błotnica

Podstawowe wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej na terenie Gminy Stara Błotnica przedstawiają poniższe zestawienia:

Wodociągi

Zwodociągowanie gminy Stara Błotnica przedstawia tabela:

Gmina	Sieć wodociągowa (km)	Studnie głębinowe	Stacje uzdatniania	Liczba przyłączy
Stara Błotnica	116,6	3	1	1120

* wg danych z urzędu gminy

Gmina Stara Błotnica jest najlepiej zwodociągowaną gminą w powiecie białobrzskim.

Drogi

Długość i stan nawierzchni dróg gminnych przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Drogi	Długość w km	Stan Nawierzchni	
			Utwardzona	Niutwardzona
1	Krajowe	9	9	0
2	Wojewódzkie	9	9	0
3	Powiatowe	31	30	1
4	Gminne	56	15	41
	Ogółem	105	63	41

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

Szczegółowy opis infrastruktury drogowej na terenie gminy:

a) droga krajowa:

L.P.	Numer drogi	Kierunek	Długość (w km)	Nawierzchnia
1	7	Gdańsk – Elbląg – Olsztyn – Warszawa – Białobrzegi – Radom – Kielce – Kraków – Chyżne	9	Utwardzona

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

b) droga wojewódzka:

L.P.	Numer drogi	Kierunek	Długość (w km)	Nawierzchnia
1	732	Stary Gózd – Stara Błotnica – Kaszów – Przytyk	9	Bitumiczna

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

c) drogi powiatowe:

L.P.	Numer drogi	Kierunek	Długość (w km)	Nawierzchnia
1	34206	Smardzew – Siekluki	7,9	Asfalt
2	34208	Młodynie Górne – Kadłub – Stara Błotnica	4,8	Asfalt
3	34215	Stromiec – Siekluki	1,8	Asfalt
4	34407	Kaszów – Bród	3,1	Asfalt
5	34409	Siemiradz – Bród	4,6	Asfalt – 3,8 km, Grunt – 0,8 km
6	34410	Stara Błotnica – Jedlanka	3,2	Asfalt
7	34412	Nowy Kadłubek – Stary Gózd	5,2	Asfalt

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

d) drogi gminne:

L.P.	Numer drogi	Kierunek	Długość (w km)	Nawierzchnia
1	3457001	Pierzchnia – Ryki – Stary Kiełbów	2,5	Gruntowa
2	3457002	Branica (granica gminy) – Pierzchnia	2,7	Gruntowa
3	3457003	Chruściechów – Ryki – Stara Błotnica	3,9	Gruntowa asfalt 1,5
4	3457004	Nowy Kadłubek – granica gminy – Gabrielów	0,1	Gruntowa
5	3457005	Nowy Kadłubek do drogi nr 3457030	2,2	Gruntowa
6	3457006	Stary Kadłubek – Kadłubek - Podlas	2,1	Gruntowa
7	3457007	Pągowiec – Stare Siekluki – Nowy Kiełbów	3,1	Asfalt 2,0 tłuczeń
8	3457008	Żabia Wola – Kobylnik – Dębowica – Sopot	7,6	Asfalt 0,6 gruntowa
9	3457009	Stary Gózd – Kobylnik	3,8	Asfalt 2,5 tłuczeń
10	3457010	Żdźary – granica gminy	1,0	Gruntowa
11	3457011	Pągowiec – do drogi 7	0,8	Tłuczeń
12	3457012	Stary Kadłubek – granica gminy	1,3	Gruntowa
13	3457013	Droga przez wieś Siekluki	0,9	Asfalt
14	3457014	Droga przez wieś Stary Gózd	0,9	Asfalt
15	3457015	Droga przez wieś Żdźary	0,8	Asfalt
16	3457016	Od drogi 3457015 Gozdowska Wola	1,6	Tłuczeń szlaka
17	3457017	Kadłubek B – Grodzisko – Trąbki	3,1	Tłuczeń szlaka
18	3457018	Stary Kadłub – Stary Osów	0,4	Asfalt
19	3457019	Stara Błotnica – Wólka Pierzchniejska	2,4	Asfalt
20	3457020	Chruściechów – Nowy Kiełbów	1,6	Gruntowa
21	3457021	Stary Kadłub do drogi 732	1,5	0,8 Asfalt 0,7gruntowa
22	3457022	Granica gminy – Stary Osów do drogi 732	3,4	2,5 Asfalt 0,9 gruntowa
23	3457023	Wólka Pierzchniejska – Jakubów granica gminy (Sucha)	3,5	Asfalt, gruntowa
24	3457024	Stare Siekluki – Ryki	2,8	Gruntowa
25	3457025	Kaszów - Kaszówek - Kaszów Kolonia	2,6	Gruntowa
26	3457026	(Urbanów) granica gminy – granica gminy (Gabrielów)	1,5	Gruntowa
27	3457027	Droga przez wieś Jakubów	0,9	Asfalt

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

Łączna długość dróg gminnych wynosi 59 km, w tym zaledwie około 16 km są drogami asfaltowymi. Ogólny stan techniczny dróg w gminie oceniany jest jako dobry.

1.4. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska

W gminie Stara Błotnica w latach 2004 – 2007 zamknięto składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Stary Kadłub. Zakupiono również samochód do zbiórki odpadów komunalnych. Odpady odbierane są od mieszkańców przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Starej Błotnicy i składowane na składowisku w Urbanowie (gmina Jedlińsk).

Nakłady na ochronę środowiska w 2006r. w Gminie Stara Błotnica wyniosły:

Charakterystyka	2006
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska [w tys. zł]	120,0
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1-go mieszkańca [w zł]	13,20

* wg danych Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

W 2005 i 2006 roku na gospodarkę wodną przeznaczono (w tys. zł):

Charakterystyka	2005			2006		
	Województwo	Powiat	Gmina	Województwo	Powiat	Gmina
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną [tys. zł]	232 624,9	2793,0	73,0	244 363,2	1512,0	13,8
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną w przeliczeniu na 1-go mieszkańca [w zł]	45,10	83,24	13,77	47,25	45,03	2,61

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2007

Z powyższych danych wynika, że gmina Stara Błotnica w 2005 i 2006 r. zainwestowała (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) mniej środków niż powiat białobrzeski i województwo mazowieckie.

II DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

2.1. Powietrze atmosferyczne

2.1.1. Przepisy prawne

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy „Prawo ochrony środowiska” (tekst jednolity z 2008r. Dz. U. z Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu we wszystkich strefach województwa. Klasyfikacja stref jest dokonywana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. (Dz. U. Nr 47, poz. 281) w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji. Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, wydzielając strefy, dla których poziom:

- ✓ chociaż jednej substancji przekracza poziom powiększony o margines tolerancji – klasa **C**
- ✓ chociaż jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji – klasa **B**
- ✓ poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego – klasa **A**

2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Roczna ocena jakości powietrza za 2007 r. została wykonana w oparciu o nowy układ stref określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008r. w sprawie stref. Według zapisów ww. rozporządzenia w województwie mazowieckim klasyfikacje wykonuje się w 18 strefach: 4 powiatach grodzkich (miasto Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka), 5 powiatach ziemskich (legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, wołomiński), 8 obszarach łączonych z kilku powiatów (strefa ciechanowsko-mławska, kozienicko-grójecka, ostrołęcko-ostrowska, płocko-płońska, pruszkowsko-żyrardowska, radomsko-zwoleńska, siedlecko-mińska, warszawsko-sochaczewska oraz w Aglomeracji Warszawskiej. Cały powiat białobrzegi ze względu na podział stref dla SO₂, NO₂, PM₁₀, CO, benzenu, ołowiu, As, Ni, Cd i B/a/P przydzielony został do strefy kozienicko-grójeckiej. Natomiast ze względu na podział stref dla O₃ należy do strefy mazowieckiej.

W 2007r. zakres oceny jakości powietrza w strefach został poszerzony o arsen, nikiel, kadm, i benzo/a/piren, czyli zanieczyszczenia objęte dyrektywą

Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Klasyfikacja strefy kozienicko-grójeckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia**:

Nazwa strefy: kozienicko- grójecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy									
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	Ni	As	Cd	B/a/P
Rok 2007	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

*wg WIOŚ w Warszawie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2007 rok”

Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla substancji ozon troposferyczny:

Nazwa strefy: mazowiecka	Klasa ogólna strefy dla – ozonu troposferycznego O ₃
Rok 2007	C

*wg WIOŚ w Warszawie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2007 rok”

Klasyfikacja strefy kozienicko-grójeckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony roślin**:

Nazwa strefy: kozienicko- grójecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy									
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	Ni	As	Cd	B/a/P
Rok 2007	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

*wg WIOŚ w Warszawie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2007 rok”

Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla substancji ozon troposferyczny:

Nazwa strefy: mazowiecka	Klasa ogólna strefy dla – ozonu troposferycznego O ₃
Rok 2007	A

*wg WIOŚ w Warszawie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2007 rok”

2.1.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Stara Błotnica są:

- Procesy technologiczne i procesy energetycznego spalania paliw (na terenie gminy funkcjonują 2 kotłownie komunalne)
- Emisja komunikacyjna (podstawowym źródłem zanieczyszczeń, ze względu na znaczne natężenie ruchu są pojazdy przemieszczające się drogą krajową nr 7)
- Emisja niska (większość indywidualnych gospodarstw domowych ogrzewanych jest z własnych kotłowni węglowych lub pieców)

Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska:

Rodzaj obiektu	Ilość
Odlewnie	2
Stacje paliw płynnych	2
Piekarnie	1
Ośrodki zdrowia	1
Szkoły gminne	7
Kotłownie komunalne	2
Razem:	15

*wg Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Białobrzskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015

Główni emitenci zanieczyszczeń w gminie:

Rodzaj zanieczyszczenia [Mg/rok]	Zakład Mechaniczno – Odlewniczy-Stare Źdźary	Zakład Produkcji Obuwia „BEST- BUT”- Nowy Gózd
Dwutlenek siarki	1,31	-
Dwutlenek azotu	0,15	-
Tlenek węgla	24,94	-
Pył	0,60	-
Aceton	-	0,13

*wg Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Białobrzskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015

Na terenie gminy brak jest większych zakładów przemysłowych, które emitowałyby do atmosfery znaczące ilości zanieczyszczeń, dlatego też nie prowadzą one badań emisji szkodliwych dla powietrza zanieczyszczeń.

2.1.4. Wnioski

Wyniki pomiarów substancji w powietrzu na terenie gminy Stara Błotnica nie przekraczają dopuszczalnych polskim prawem norm. Wymogi zastosowania nowych technologii oraz działalność zakładów zgodnie z przepisami ochrony środowiska znacznie ogranicza emisje wszelkich zanieczyszczeń.

2.2. Hałas

2.2.1. Wprowadzenie

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085), regulują przepisy dotyczące klimatu akustycznego. Przepisy tych ustaw są wyrazem nowej, spójnej z ustawodawstwem Unii Europejskiej, polityki w zakresie ochrony środowiska.

W odniesieniu do zagadnień akustycznych, wspomniane akty prawne dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującej podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002 / 49 / EC).

Podstawę prawną określenia wymogów w zakresie emisji hałasu maszyn i urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń stanowi rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Z dnia 7 sierpnia 2003 r., nr 138, poz. 1316) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 lutego 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z dnia 27 lutego 2006 r., nr 32, poz. 223). Ponadto przepisy określają również dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od przeznaczenia danego terenu podlegającego ochronie m.in. dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego czy też dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielu innych, co zostało określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., nr 120, poz. 826). Metody pomiarów mocy akustycznej określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. 2008, nr 206, poz. 1291).

Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826) określa:

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby przedstawia poniższa tabela

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40

3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	65	55	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

2.2.2 Pomiary hałasu

Pomiary hałasu zostały przeprowadzone na drodze krajowej nr 7 która przechodzi przez północno-wschodnią część gminy Stara Błotnica.

Pomiary przeprowadziła Politechnika Krakowska na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie.

Każdy przekrój pomiarowy zawierał dwa punkty: referencyjny (PPH) – zlokalizowany 10 m od krawędzi jezdni oraz dodatkowy (PDH) – zlokalizowany 20 m od krawędzi jezdni. Mikrofony pomiarowe zlokalizowane były na wysokości 4 m nad poziomem terenu.

Zestawienie wyników pomiarów równoważnego poziomu dźwięku w sąsiedztwie analizowanego ciągu drogi krajowej Nr 7 i drogi ekspresowej S7:

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rodzaj punktu pomiarowego	L _{Aeq} dla pory dnia [dB]	L _{Aeq} dla pory nocy [dB]
droga ekspresowa S7-punkt 1	PPH	73,7	72,1
droga ekspresowa S7-punkt 1	PDH	68,2	66,5
droga ekspresowa S7-punkt 2	PPH	73,9	71,9
droga ekspresowa S7-punkt 2	PDH	68,2	66,4
droga krajowa Nr 7	PPH	72,3	69,3
droga krajowa Nr 7	PDH	65,4	62,6

*wg GDDKiA „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu ŚDR>16 400 pojazdów na dobę”, Kraków 2007r.

2.2.3. Źródła hałasu

Podstawowe źródła hałasu na terenie Gminy Stara Błotnica:

- urządzenia i instalacje przemysłowe, a także inne źródła stacjonarne, zainstalowane na terenach jednostek organizacyjnych,
- indywidualne i publiczne źródła mobilne (samochody osobowe, ciężarowe, komunikacji zbiorowej),
- drogi (krajowa nr 7 – największe nasilenie hałasu, drogi powiatowe i gminne)

Emitentami hałasu przemysłowego, na obszarze gminy Stara Błotnica są:

- kotłownie,
- zakłady rzemieślnicze o zróżnicowanym profilu: ślusarstwo, warsztaty samochodowe, odlewnie, zakłady stolarskie.

Hałas z działalności rolniczej pochodzi od: pracujących maszyn i urządzeń rolniczych, systemów wentylacyjnych (czerpnie, wyrzutnie), sprzężarek, szlifierek, urządzeń chłodniczych, pomp, urządzeń do obróbki drewna, (piły tarczowe itp.), wibropras, transportu.

2.2.4 Wnioski

Przekroczenia dopuszczalnych parametrów dźwięku – od 0,7 do nawet 17 dB są szczególnie uciążliwe dla mieszkańców zamieszkujących w centralnej części gminy i dotyczą tras komunikacyjnych (trasa nr 7). Inne źródła hałasu nie są

uciążliwe dla mieszkańców, ponieważ nie ma zbyt wielkich skupisk zakładów oraz urządzeń go emitujących.

2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno - ściekowa

2.3.1 Wprowadzenie

Teren gminy Stara Błotnica położony jest w dorzeczach dwóch rzek: Pierzchnianki i Tymianki. Dział wodny przebiega na linii Wola Kaszewska – Siekluki – Bobrek. Pod wodami powierzchniowymi znajduje się 112 ha. Sieć hydrograficzną gminy tworzą niewielkie rzeczki o uregulowanym biegu oraz rowy melioracyjne o łącznej długości 129 km (najdłuższy – kanał Bobrek). Mimo to 50 % gleb na terenie gminy wykazuje stały bądź okresowy nadmiar wody.

2.3.2. Wody powierzchniowe

Poprzez teren gminy przepływają dwie rzeki: Pierzchnianka i Tymianka i szereg ich mniejszych dopływów. W stosunku do żadnej z nich nie prowadzono pomiarów czystości. W dorzeczu rzeki Tymianki występują rozległe torfowiska. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 12 zbiorników wodnych o przeznaczeniu gospodarczym (hodowla ryb), dwa z nich są zbiornikami naturalnymi.

W gminie zagrożenie powodziowe nie jest zbyt duże, z uwagi na brak w sąsiedztwie większej rzeki. Pilica, stwarzająca zagrożenie dla innych gmin powiatu, nie przepływa przez teren gminy Stara Błotnica.

2.3.3. Wody podziemne

Na terenie Gminy Stara Błotnica wody gruntowe są lokalizowane na głębokości 0,5-2,0 m w obszarach piaszczysto - żwirowych. Wody podziemne są źródłem wody pitnej i dla celów gospodarczych. Zagrożenia zanieczyszczenia jednak istnieją, mogą je stanowić:

- opady atmosferyczne,
- chemizacja rolnictwa,
- nieuporządkowana gospodarka ściekami komunalnymi,
- stacje paliw,
- „dzikie” wysypiska,
- nielegalna eksploatacja kopalni.

Jurajski poziom wodonośny GZWP „Szydłowiec-Goszczewice” izolowany jest od powierzchni kilkudziesięciometrową warstwą skał nieprzepuszczalnych – glin zwałowych. Brak wydobycia na terenie gminy tych wód. Woda ujmowana z

kredowego poziomu wodonośnego (1 studnia) jest zanieczyszczona nadmierną ilością żelaza, manganu. Jest także zanieczyszczona bakteriologicznie.

W 2007 roku wody podziemne w powiecie białobrzeskim objęto monitoringiem w Białobrzegach. Badano zmiany chemizmu wód podziemnych, sygnalizację zagrożeń i działania zmierzające do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne oraz przewodność, poziom manganu, kadmu i żelaza.

W powiecie białobrzeskim do którego należy gmina Stara Błotnica Państwowy Instytut Geologiczny w ramach sieci krajowej wykonuje monitoring wód podziemnych w punkcie pomiarowym w Białobrzegach. Wyniki monitoringu wód podziemnych w powiecie białobrzeskim za rok 2006 i 2007:

Punkt pomiarowy	Stratygrafia poziomu wodonośnego	Głębokość stropu warstwy wodonośnej	Rodzaj wód	Typ strukturalny poziomu wodonośnego	Klasa wód	
					2006	2007
Białobrzegi	czwartorzęd	20 m p.p.t.	gruntowe	warstwa porowa	II	I

*wg WIOŚ „Monitoring jakości wód podziemnych w Województwie Mazowieckim w 2007 roku”

Z analizy wyników badań przedstawionych w powyższej tabeli można przyjąć, że jakość wody na terenie gminy Stara Błotnica jest dobra.

2.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa

2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno - ściekowej

Gospodarka ściekowa regulowana jest Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. z 2006r. Dz. U. nr 123, poz. 858 z późn. zm.), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 roku - w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134 poz. 1140). Zgodnie z art. 3 ustawy „Prawo ochrony środowiska”, ścieki (substancje ciekłe, wprowadzone bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód) zmieniają stan fizyczny, chemiczny lub biologiczny wód, działając niszcząco na świat roślinny lub zwierzęcy. Ścieki powstają w wyniku bytowania człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i rolniczej (ścieki bytowo –

gospodarcze, ścieki przemysłowe, ścieki komunalne, wody opadowe, zanieczyszczenia, wody podgrzane, skażone promieniotwórczo i zasolone).

2.3.4.2. Sieć wodociągowa

Stan systemu zaopatrzenia w wodę w Gminie Stara Błotnica jest bardzo dobry. Gmina zwodociągowana jest w 100 %. Stopień zwodociągowania stawia tę gminę w grupie o najwyższym w tym względzie wskaźniku w subregionie radomskim. Sieć wodociągowa znajduje się we wszystkich wsiach sołectkich. Ich łączna długość wynosi 116,6 km. Stacja uzdatniania wody oraz ujęcie gminne znajduje się w Czyżówce (wydajność stacji to 126 m³/h). Ujęcie to posiada również studnię awaryjną o wydajności 270 m³/h i zatwierdzonych zasobach 98 m³/h.

Stan sieci wodociągowej w gminie na rok 2006:

Sieć wodociągowa (km)	Studnie głębinowe	Stacje uzdatniania	Liczba przyłączy
116,6	3	1	1120

* wg danych Urzędu Gminy

2.3.4.3. System melioracyjny

System melioracyjny gminy obsługiwany jest przez Spółkę Wodną „Błotnica” i obejmuje on miejscowości: Błotnica, Czyżówka, Gózd Nowy, Gózd Stary, Kiełbów Nowy, Kiełbów Stary, Kobylnik, Osów, Trąbki, Jakubów, Kadłub, Kadłubek Nowy, Stary Kadłub, Kaszów, Siekluki, Siemiradz, Sopot, Tursk-Łępin, Żabia Wola, Ryki, Żdzary.

Gmina posiada 141,6 km rowów melioracyjnych (najdłuższy kanał – Boberek), które odwodniły teren. Ilość urządzeń wspomagających melioracje wynosi: 373 przepusty, 481 studzienek i 801 wylotów drenażowych.

W zakresie melioracji podstawowej uregulowano 100% długości rzek, które tego wymagały.

W latach 2004-2005 na terenie gminy wykonano meliorację szczegółową na powierzchni 114 ha, w tym:

- 84 ha w miejscowości Żdzary – rok 2004
- 30 ha w miejscowościach Żdzary i Sopot – rok 2005

2.3.4.3. Sieć kanalizacyjna

Gmina Stara Błotnica nie posiada systemu kanalizacyjnego. Ścieki gromadzone są w przydomowych szambach. Z terenu gminy ścieki dowożone są do

Oczyszczalni Ścieków Komunalnych przy ulicy Rzecznej w Białobrzegach oraz do oczyszczalni ścieków w Jedlińsku.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia dla Urzędu Gminy w Starej Błotnicy. Oczyszczalnia zlokalizowana jest na działce nr ewid. 27/2 w miejscowości Czyżówka. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Tymianki.

2.3.4.4. Główne źródła zanieczyszczeń

Stan środowiska naturalnego w gminie mogą pogorszyć wg WIOŚ: punkty skupu, stacje paliw, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Zdrowia.

Poważnym zagrożeniem dla stanu sanitarnego wód powierzchniowych stało się niewłaściwe stosowanie organicznych nawozów: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska.

Na terenie gminy przeważają tereny płaskie lub lekko faliste. Dla tak ukształtowanej powierzchni zgodnie z badaniami IMGW, Instytut Ekologii PAN, oszacował wielkość spływu powierzchniowego:

dla gruntów ornych 10 -15 kg N całk /ha rok i 0,4 - 0,7 kg P całk /ha rok,

dla zielonych użytków rolnych 8 -10 kg N całk /ha rok i 0,3 - 0,5 kg P całk /ha rok,

dla lasów 5-6 kg N całk /ha rok i 0,1-0,2 kg P całk /ha rok.

Z raportu GIOŚ wynika, że ponad 50% ładunku azotu ogólnego i ponad 25% fosforu ogólnego wprowadzanych jest do wód powierzchniowych.

2.3.5. Wnioski

Zasoby wodne gminy Stara Błotnica są w dobrym stanie sanitarnym (II, III klasa czystości) i nie stanowią zagrożenia dla użytkowników. Zużycie wody na potrzeby gospodarki oraz ludności wykazuje tendencję wzrostową (5 -10 %). Ścieki na terenie Gminy Stara Błotnica w większości gromadzone są w przydomowych zbiornikach i okresowo wywożone do oczyszczalni. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do opracowania planu kanalizacji gminy i jego realizacji.

2.4. Odpady

2.4.1. Przepisy prawne

Obowiązek planowania gospodarki odpadami został sformułowany w uchwalonej przez Sejm RP ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.). Powszechna zasada gospodarowania odpadami (Rozdział 2 art. 5 Ustawy o odpadach) brzmi „*Kto*

podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,*
- zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,*
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.*

Zgodnie z Dyrektywą 91/156 EEC od roku 2002 w krajach Unii Europejskiej zabronione będzie składowanie odpadów bez wcześniejszego ich przetworzenia. Podstawowymi kierunkami działań będzie zmniejszanie ilości odpadów do wywiezienia poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz stworzenie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady. Wizja unijnych składowisk przewiduje deponowanie odpadów wyłącznie przetworzonych, tzn. takich, w których zawartość frakcji organicznych nie przekracza 5%, a wartość opałowa nie jest wyższa niż 6000 kJ/kg. Odpady organiczne powinny być w całości kompostowane.

2.4.2. Odpady niebezpieczne

W gminie Stara Błotnica (wg danych z Urzędu Gminy) dominowały następujące odpady niebezpieczne:

- zużyte oleje smarowe i hydrauliczne,
- odpady z czyszczenia zbiorników paliwowych, odpady z separatorów,
- rdzenie, formy i żużle odlewnicze,
- żużle i popioły paleniskowe,
- zużyte opony,
- złom,
- akumulatory, lampy fluorescencyjne,
- odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej.

Odpady te gromadzone są w wyodrębnionych pomieszczeniach w poszczególnych placówkach i odbierane przez wyspecjalizowane firmy z zachowaniem przepisów dotyczących transportu odpadów niebezpiecznych.

Istotne znaczenie ma oddzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych.

Istotnym zadaniem w zakresie gospodarki odpadami jest:

- właściwe unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych poprzez zorganizowanie punktu odbioru,
- rekultywacja terenów po „dzikich” wysypiskach,
- rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- szerzenie edukacji ekologicznej.

2.4.3. Odpady z sektora gospodarczego

Podstawowym źródłem powstawania odpadów w sektorze gospodarczym jest działalność przemysłowa, rolnicza i usługowa (usług komunalnych i budowlanych). Na terenie gminy nie występują większe ilości odpadów tego typu. Istnieje natomiast szereg placówek usługowych i produkcyjnych, które w efekcie swej działalności wytwarzają odpady przemysłowe. Nie jest jednak możliwe określenie ich ilości, gdyż nie prowadzi się ewidencji. Odbiorem odpadów od poszczególnych wytwórców zajmują się wyspecjalizowane firmy na podstawie indywidualnych umów.

2.4.4. Odpady komunalne

Źródłem powstawania odpadów komunalnych są skupiska ludzkie, obiekty użyteczności publicznej oraz zakłady produkcyjno – usługowo – handlowe. W strumieniu odpadów komunalnych nie powinny znajdować się odpady niebezpieczne. Istotnym elementem wpływającym na skład oraz jakość odpadów komunalnych jest charakter danego obszaru. Tereny wiejskie wykazują odpady z mniejszym udziałem materii organicznej, papieru oraz relatywnie większej zawartości tworzyw sztucznych oraz szkła. Odpady komunalne powinny być składowane w formie posegregowanej.

W gminie Stara Błotnica selektywna zbiórka odpadów komunalnych jest prowadzona od września 2003 roku, (system 3-workowy: worek na odpady zmieszane (kolor czarny), worek na szkło (kolor zielony), folia spożywcza, opakowania plastikowe, metalowe i makulatura (kolor żółty). Wcześniej na terenie gminy rozstawione były kontenery (45 sztuk) na odpady zmieszane. Wywóz odpadów dokonywany jest przez Zakład Wywozu Nieczystości „ALMAX” Sp. z o.o. w Radomiu.

Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów komunalnych. Jedyne, istniejące składowisko (Stary Kadłub) jest nieczynne – zakończono jego eksploatację. Odpady komunalne wywozi się do Urbanowa (powiat radomski), na tamtejsze składowisko.

2.4.5. Wnioski

Wprowadzony system zbiórki odpadów ułatwi odzysk surowców wtórnych. Dotychczasowy system wykorzystujący kontenery na odpady zmieszane nie spełniał warunków wymogów ekologicznych dotyczących gospodarki odpadami.

2.5. Gleby

2.5.1. Wprowadzenie

Na stan jakości gleb ma wpływ wiele czynników m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów, prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin). Niebagatelne znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

2.5.2. Rodzaje gleb

Na terenie Gminy Stara Błotnica dominują gleby brunatne, bielcowe, pseudo – bielcowe i rdzawe. W dolinach rzecznych występują głównie mady (wytworzone z piasków słabo gliniastych i luźnych, rzadziej piasków gliniastych czy glin). Gleby torfowe i murszowe występujące na obszarze gminy (teren torfowiska „Siekluki”) są zniszczone przeprowadzanymi zmianami melioracyjnymi.

Gleby gminy cechują się dość dobrą jakością do produkcji rolniczej. 56% udziału stanowią kompleksy gleb: pszenne dobry, żytni bardzo dobry, żytni dobry, zbożowo - pastewny mocny. Gleby te występują w zwartych rejonach w środkowych i południowych częściach gminy.

Udział gleb według kompleksów w gminie Stara Błotnica:

Lp.	Kompleks przydatności	Powierzchnia	
		ha	%
1.	1 – pszenne bardzo dobre	-	-
2.	2 – pszenne dobre	203	2,5
3.	3 – pszenne wadliwe	-	-
4.	4 – żytnie bardzo dobre	894	11,0
5.	5 – żytnie dobre	926	11,4
6.	6 – żytnie słabe	593	7,3
7.	7 – żytnie bardzo słabe	967	11,9
8.	8 – zbożowo-past. Mocny	2575	31,7
9.	9 – zbożowo-past. Słabe	1966	24,2
	Razem	8124	100

Przeważają gleby orne średniej jakości klas IVa i IVb. Procentowy udział gleb wg klas bonitacyjnych przedstawia się następująco: gleby klasy I – III obejmują 18% ogólnej powierzchni gminy, gleby klasy IV – 38%, a V i VI stanowią 44% ogólnej powierzchni gminy.

Użytkowanie gruntów w gminie Stara Błotnica (w ha):

	Ilość gruntów w ha
Użytki rolne razem:	8 058
Grunty orne	5 820
Sady	249
łąki i pastwiska	1 989
Lasy	790
Pozostałe grunty i nieużytki	776

*wg danych GUS w Warszawie

Największą część gruntów gminy zajmują tereny orne oraz obszary łąk i pastwisk, co przekłada się bezpośrednio na typowo rolniczy charakter gminy.

2.5.3. Odczyn gleb

2.5.3.1 Uwagi ogólne

Ocenę stopnia zakwaszenia gleb i potrzeb wapnowania oraz wycenę zawartości przyswajalnych form makroelementów (P, K, Mg) i mikroelementów (B, Cu, Mn, Zn) wykonano na podstawie liczb granicznych obowiązujących w Stacjach Chemiczno-Rolniczych, opracowanych przez Instytut Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

2.5.3.2. Stan gleb w gminie

Na obszarze Gminy Stara Błotnica jak i na terenie całego województwa mazowieckiego dominują gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym, pH 5,5. Stanowią one ok. 78% gleb w gminie. Stwierdzono występowanie metali ciężkich: kadmu, cynku, niklu (I stopień – zawartość podwyższona), siarki (IV stopień - zawartość podwyższona). Skażenie to ma miejsce głównie w sąsiedztwie dróg komunikacyjnych oraz w rejonach stosowania chemii w rolnictwie. Zakwaszenie gleb wpływa nie tylko na zmniejszenie plonów, lecz także sprzyja przyswajaniu przez rośliny metali ciężkich, co wymusza zwiększenie nakładów na zabiegi agrotechniczne: wapnowania i nawożenia.

2.5.3. Monitoring gleb

2.5.3.1. Wiadomości ogólne

Badania właściwości agrochemicznych gleb w Polsce prowadzi Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Wesolej. Wraz z 17 Okręgowymi Stacjami obejmuje swoim zasięgiem obszar całego kraju. Obszarem białobrzeskim zajmuje się Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Kielcach.

Do zadań Stacji należy między innymi:

- *wykonywanie analiza gleb, roślin, płodów rolnych i leśnych;*
- *doradztwo w sprawach nawożenia;*
- *wykonywanie badań jakości nawozów;*
- *wykonywanie ekspertyz i wydawanie opinii dotyczących zasobności gleb, składu chemicznego roślin i nawozów oraz prawidłowego stosowania nawozów;*
- *prowadzenie działalności szkoleniowej w powyższym zakresie.*

2.5.5. Wnioski

Gleby gminy Stara Błotnica są dość dobre, o niewielkim zanieczyszczeniu. Konieczne jest jednak ich nawożenie, wapnowanie i stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, ze względu na ich kwaśny odczyn. Gruntami zdegradowanymi w stopniu najwyższym są porolne nieużytki. Najbardziej zalecaną formą rekultywacji tych gruntów jest ich zalesianie.

2.6. Surowce mineralne

2.6.1. Wprowadzenie

Głównymi kopalinami województwa mazowieckiego są czwartorzędowe utwory okruchowe oraz trzeciorzędowe i czwartorzędowe surowce ilaste. Występowanie naturalnych surowców okruchowych na obszarze województwa mazowieckiego związane jest z czwartorzędowymi formami działalności lodowców bądź akumulacyjnej działalności rzecznej i procesów eolicznych.

2.6.2. Surowce mineralne gminy

Gmina Stara Błotnica należy do rejonów nie posiadających znacznych ilości złóż użytecznych surowców mineralnych. Na tym terenie występują nieudokumentowane złoża w postaci żwirów, kruszywa naturalnego, gliny zwałowej i torfów. Na terenie gminy istnieją również udokumentowane złoża kopalin w postaci piasków. Starosta Białobrzeski wydał 2 koncesje na wydawanie złóż piasków, położonych na terenie gminy Stara Błotnica.

Charakterystyka złóż występujących na terenie gminy Stara Błotnica:

- Kruszywo naturalne jest dobrej jakości i nadaje się do stosowania w budownictwie. Tworzą je piaski różnoziarniste i żwiry. Starosta Białobrzeski wydał 2 koncesje na wydawanie złóż piasków, położonych na terenie gminy Stara Błotnica:
 - o PĄGOWIEC w miejscowości Pągowiec
 - o NOWY KIEŁBÓW NB w miejscowości Nowy Kiełbów
- Gлина zwałowa z powodu zanieczyszczeń okruchami skał węglowych nie stanowi dobrego, przydatnego surowca do wytwarzania ceramiki budowlanej. Nie jest ona również łatwo dostępna do eksploatacji.
- Torfy – trzcinowy i turzycowy niski – zalegają w dolinie Tymianki. Zasoby wynoszą ok. 5700 tys m³ i zalegają na powierzchni 600 ha, mogą być wykorzystane jako nawóz rolniczy.

2.7. Pola elektromagnetyczne

Podstawowe źródła zasilania gminy Stara Błotnica w energię elektryczną stanowią:

- linie energetyczne napowietrzne średniego napięcia 15 kV, zasilane z GPZ Białobrzegi oraz GPZ Jedlińsk,
- stacje transformatorowe SN/nn znajdują się w większości miejscowości gminy,
- linie niskiego napięcia doprowadzające energię do gospodarstw indywidualnych i wszelkich obiektów użyteczności publicznej.

Na terenie gminy zlokalizowane są również punktowe źródła promieniowania elektromagnetycznego – 2 stacje bazowe telefonii komórkowych (Stare Żdźary). Nadzór sieci oraz urządzeń elektroenergetycznych w gminie prowadzi Zakład Energetyczny w Radomiu.

Uciążliwość linii wysokiego napięcia oraz masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

2.8. Przyroda

2.8.1. Wprowadzenie

Gmina Stara Błotnica położona jest w obszarze chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki”. Wojewoda Mazowiecki, realizując znowelizowaną ustawę o ochronie przyrody rozporządzeniem nr 43 z dnia 5 maja 2005 wprowadził obszary chronionego krajobrazu na terenie województwa mazowieckiego. Obszar ten obejmuje swym zasięgiem wszystkie gminy powiatu. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki został ustanowiony w dotychczasowych granicach Strefy Krajobrazu Chronionego Dolina Pilicy i Drzewiczki, pomniejszony o teren gminy

Drzewica, która w nowym podziale administracyjnym znajduje się w województwie łódzkim.

Na terenie gminy nie ma obszarów należących do Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

2.8.2. Stan zasobów przyrody

Na terenie Gminy Stara Błotnica najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest rezerwat „Siekłuki” (torfowisko), który obejmuje obszar źródłkowy dopływów górnej Tymianki. Obszarem wartościowym ekologicznie jest również ols „Gozdowska Wola” – jedyne w subregionie radomskim miejsce występowania zwartych grup wiązu, z przyległymi torfowiskami i populacjom ptaków zagrożonych wyginięciem. Odnotowano 111 gatunków ptaków (93 lęgowe), z których 3 wymienione są w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” – błotniak łąkowy, kropiatka, zielonka. Ponadto w granicach gminy stwierdzono występowanie około 24 gatunków ssaków (w tym 8 gatunków objętych jest całkowitą ochroną prawną, a 6 należy do zwierzyny łownej).

Lasy w gminie zajmują 742 ha – co stanowi 7,7% powierzchni ogólnej. W tym lasy państwowe – 94 ha, lasy PFZ – 25 ha. W gminie brak jest większych kompleksów leśnych. W poszczególnych wsiach areal lasu nie przekracza ok. 40 ha, wyjątki stanowią: Kadłubek Nowy (68 ha), Pierzchnia (ponad 98 ha) i Kadłub (138 ha). Stan zadrzewienia w gminie wynosi ok. 128 ha i są to zwłaszcza zadrzewienia przyzagrodowe (głównie drzewa owocowe) i przydrożne.

Główne siedliska leśne na terenie gminy Stara Błotnica to klasy: bór świeży – 22% i bór mieszany świeży – 32%. W lasach występuje głównie sosna z domieszką brzozy, bory suche, olsy. W Chruściechowie, w znajdującym się tam zabytkowym parku pałacowym (powierzchnia 8,45 ha), rosną liczne pomnikowe drzewa: białodrzew, dąb, klon, jawor, lipa, brzoza brodawkowata.

2.8.3. Wnioski

Środowisko przyrodnicze na terenie gminy jest chronione przepisami ogólnymi i prawem miejscowym. Realizacja strategicznych planów rozwoju gminy Stara Błotnica musi uwzględniać uwarunkowania środowiskowe i ekologiczne. Z związku z bardzo niskim odsetkiem terenów leśnych w gminie należy dążyć do powiększenia ich areal. Wpłyne to korzystnie na wizerunek gminy oraz zmniejszy liczbę nieużytków.

2.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić również awarie lub katastrofy. Potencjalne zagrożenie na terenie Gminy Stara Błotnica stwarzają:

- transport drogowy materiałów niebezpiecznych (droga krajowa nr 7 oraz pozostałe drogi lokalne),
- firmy zajmujące się przerobem, magazynowaniem i dystrybucją paliw,
- składowisko odpadów w miejscowości Stary Kadłub.

W Starostwie Powiatowym w Białobrzegach funkcjonuje Wydział Zarządzania Kryzysowego, do obowiązków którego należy monitorowanie potencjalnych zagrożeń, przeciwdziałanie oraz koordynacja działań w poszczególnych gminach.

III. CELE I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE STARA BŁOTNICA

3.1. Cele polityki ekologicznej

Cele polityki politycznej państwa

Celami realizacyjnymi „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014” są:

1. Wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska.
2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.
3. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.
4. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski.
5. Ochrona klimatu.

Cele wojewódzkiej polityki ekologicznej

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej województwa mazowieckiego jest:

„OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH I POPRAWA STANDARDÓW ŚRODOWISKA”

Cele główne *Programu* :

- Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska (dotyczy wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, odpadów, powietrza atmosferycznego, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego).
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.
- Rozwój proekologicznych form działalności w gospodarce (w szczególności w rolnictwie, transporcie i eksploatacji kopalin).
- Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych, ochronę ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym, ochronę i rozwój ekosystemów leśnych.

- Poprawę bezpieczeństwa ekologicznego (w zakresie ochrony przed powodzią, suszą, osuwiskami i pożarami, a także zmniejszenia ryzyka związanego z transportem substancji niebezpiecznych oraz występowaniem awarii przemysłowych).
- Wzrost poziomu wiedzy ekologicznej

Cele polityki ekologicznej powiatu

Misja powiatu Białobrzeskiego:

Powiat Białobrzeski to region o cennych walorach krajobrazu nadpilickiego, doskonałym miejscem na wypoczynek i rekreację, o rozwiniętej infrastrukturze ekonomicznej i społecznej, gwarantujący swoim mieszkańcom wysoką jakość życia.

Cele strategiczne dla powiatu białobrzeskiego:

- I. Walory przyrodniczo-kulturowe krajobrazu nadpilickiego doskonałym miejscem na wypoczynek i rekreację*
- II. Rozwój sektora przedsiębiorczości gwarancją na wzrost gospodarczy regionu białobrzeskiego*
- III. Wzrost standardu życia mieszkańców wraz z zaspokojeniem ich wszystkich potrzeb*
- IV. Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna i komunikacyjna przyjazna środowisku i mieszkańcom*
- V. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa doskonałym zapleczem dla przemysłu przetwórczego i rolno-spożywczego*
- VI. Rozwój społeczeństwa informacyjnego*

Cele operacyjne :

- *Poprawa i ochrona stanu środowiska naturalnego*
- *Ochrona zasobów naturalnych powiatu*
- *Ochrona dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego*
- *Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych*
- *Stymulowanie rozwoju szerokiej sfery usług specjalistycznych i rzemiosła, funkcjonujących w otoczeniu rolnictwa oraz turystyki.*
- *Opracowanie strategii rozwoju turystyki w powiecie*
- *Wspieranie lokalnego sektora MŚP i mikroprzedsiębiorstw*

- *Sporządzenie kompleksowej oferty terenów i obiektów przeznaczonych pod nowe inwestycje*
- *Podjęcie działań ułatwiających osobom bezrobotnym zdobycie nowych umiejętności i aktywne poszukiwanie pracy*
- *Wzrost jakości życia i poprawa warunków bytowych mieszkańców*
- *Wspieranie inicjatyw lokalnych krokiem do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego*
- *Poprawa systemu podstawowej opieki zdrowotnej i promocja zdrowia*
- *Usprawnienie systemu pomocy społecznej wraz z aktywizacją osób niepełnosprawnych*
- *Wzrost poziomu i jakości kształcenia*
- *Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom*
- *Rozwinięty układ komunikacyjny i poprawa stanu technicznego dróg w powiecie*
- *Pełne uzbrojenie wodno-kanalizacyjne obszarów wiejskich*
- *Pełna gazyfikacja powiatu*
- *Rozwój rolnictwa specjalistycznego i ekologicznego*
- *Działania promujące system restrukturyzacji gospodarstw rolnych w powiecie*
- *Rolnictwo fundamentem rozwoju przemysłu przetwórczego i rolno-spożywczego*
- *Rozwój agroturystyki jako dodatkowe źródło dochodu mieszkańców obszarów wiejskich*
- *Poprawa struktury agrarnej indywidualnych gospodarstw rolnych*
- *Poprawa jakości i dostępności usług świadczonych przez Starostwo Powiatowe w Białobrzegach i Urzędy Gmin*
- *Budowa i rozbudowa lokalnych sieci szerokopasmowych – rozwój społeczeństwa informacyjnego - e-usługi*
- *Opracowanie i wdrażanie programów*

Cele strategiczne dla powiatu białobrzegskiego w zakresie ochrony środowiska:

- I. *Poprawa stanu środowiska*
- II. *Podniesienie walorów przyrodniczych powiatu*

- III. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska
- IV. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców
- V. Rozwój gospodarczy przyjazny dla środowiska
- VI. Ochrona obszarów o znaczących walorach przyrodniczych

Cele operacyjne powiatu w zakresie ochrony przyrody:

- Budowa systemów infrastruktury technicznej
- Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych
- Wprowadzenie systemu zbiórki i unieszkodliwiania odpadów
- Zwiększenie lesistości
- Rozwój małej retencji
- Zmniejszenie zagrożenia powodziowego
- Zmniejszenie zagrożenia pożarowego
- Sprawny system reagowania kryzysowego
- Edukacja proekologiczna
- Popularyzacja ekologicznej energii
- Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa
- Wspieranie ekologicznych technologii
- Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych

3.2. Analiza SWOT dla środowiska w gminie Stara Błotnica

W ramach Sesji Planowania Strategicznego przeprowadzono analizę SWOT w sferze ekologicznej dla Gminy Stara Błotnica.

Mocne strony:

L.p.	TEMAT
1	Korzystne położenie geograficzne i administracyjne gminy
2	Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska.
3	Czyste środowisko naturalne oraz tradycje rolnicze sprzyjające rozwojowi ekologicznemu gminy
4	Wysoki stopień zwodociągowania gminy
5	Dobrze rozwinięte rolnictwo

Słabe strony:

L.p.	TEMAT
1	Brak świadomości proekologicznej i niska kultura w zakresie ochrony środowiska: dzikie wysypiska,

	zaśmiecone lasy, wypalanie traw, spalanie odpadów poprodukcyjnych i śmieci komunalnych.
2	Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków
3	Brak planu zagospodarowania odpadów stałych
4	Wysoki odsetek słabych urodzajnie gleb
5	Rozdrobnienie rolnictwa i brak dobrze działającego zbytu płodów rolnych

Zagrożenia:

L.p.	TEMAT
1	Niejasność przepisów prawnych dotyczących rolnictwa
2	Niewystarczające środki finansowe i trudność w ich pozyskaniu na cele ochrony środowiska
3	Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa
4	Wzrastające zanieczyszczenie środowiska
5	Bierność, brak inicjatywy

Szanse:

L.p.	TEMAT
1	Szeroka promocja gminy
2	Rozwój przetwórstwa owocowo- warzywnego
3	Rozwój nowoczesnie – ekologicznie – zarządzanych gospodarstw rolnych
4	Pozyskanie środków na inwestycje
5	Aktywizacja społeczeństwa

KIERUNKI ROZWOJU

Kierunki rozwoju (ochrona środowiska):

- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska (z wykorzystaniem własnych mocnych stron),
- rozbudowa infrastruktury z zakresu ochrony środowiska:
- oczyszczalnia + kanalizacja,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- gazyfikacja.

promocja i reklama gminy,

- umiejętne gospodarowanie środkami własnymi i pozyskanymi na ochronę środowiska.

3.3. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Stara Błotnica

W ramach prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Stara Błotnica” określono Misję oraz cele strategiczne i cele operacyjne dla gminy:

MISJA GMINY STARA BŁOTNICA

Gmina Stara Błotnica jest gminą czystą ekologicznie ukierunkowaną na produkcję żywności metodami przyjaznymi dla środowiska. W gminie rozwija się również mała i średnia przedsiębiorczość zapewniająca miejsca pracy poza rolnictwem. Infrastruktura społeczna i techniczna w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców. Stara Błotnica jest gminą bezpieczną i chętnie wita pielgrzymów odwiedzających Sanktuarium.

CELE STRATEGICZNE

- I. Gmina Stara Błotnica – rolnicza i ekologiczna*
- II. Poprawa poziomu życia w gminie Stara Błotnica*
- III. Wykorzystanie walorów gminy dla rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki*

3.4. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Stara Błotnica

Cele Strategiczne (główne) i Cele Operacyjne (szczegółowe)

Analiza stanu środowiska w Gminie Stara Błotnica oraz wnioski wynikające z Sesji Planowania Strategicznego i cyklu spotkań warsztatowych organizowanych w ramach prac nad Gminnym Programem Ochrony Środowiska umożliwiają sformułowanie Celów Strategicznych (głównych) gminy w zakresie ochrony środowiska:

I. Stara Błotnica – gmina ekologiczna

Obecny stan środowiska w gminie jest zadowalający, należy jednak zadbać o zminimalizowanie przyczyn powstawania wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń. Ważnym elementem jest budowa i rozbudowa oraz modernizacja systemów infrastruktury technicznej, a także zadbanie o wprowadzenie planu gospodarki odpadami w gminie.

II. Rozwój gminy sprzyjający środowisku

Przedstawiona w pierwszej części niniejszego programu analiza stanu środowiska w gminie Stara Błotnica oraz wnioski z konsultacji przeprowadzonych w gminie wykazały aktualność celów strategicznych i celów operacyjnych przyjętych w pierwszej edycji Programu Ochrony Środowiska. Zmiany w obszarze programów wynikają ze zmian wprowadzonych do programów wyższych szczebli samorządu oraz uwzględniają zadania zrealizowane w ciągu ostatnich 4 lat.

CELE OPERACYJNE

- Budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej
- Podniesienie walorów przyrodniczych gminy
- Racjonalne gospodarowanie odpadami
- Popularyzacja ekologicznej energii
- Wysoka świadomość społeczna
- Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych
- Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa
- Wspieranie ekologicznych technologii
- Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych

Zestawienie Celów Strategicznych, Celów Operacyjnych i Programów dla ochrony środowiska w gminie Stara Błotnica:

CELE STRATEGICZNE (Główne)	CELE OPERACYJNE (Szczegółowe)	PROGRAMY (Działania)
I Stara Błotnica – Gmina ekologiczna	Budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej	Program wodociągowania Program kanalizacji Program gazyfikacji Program modernizacji sieci elektroenergetycznych
	Podniesienie walorów przyrodniczych gminy	Program ochrony lasów Program zalesień Program ochrony istniejących zbiorników wodnych
	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Program selektywnej zbiórki odpadów Program unieszkodliwiania odpadów

	Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców	Program edukacyjny dla dzieci i młodzieży. Program informacyjny dla dorosłych. Program popularyzacji alternatywnych źródeł energii
II Rozwój gminy Sprzyjający środowisku	Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych	Program budowy i modernizacji dróg Program rozwoju infrastruktury komunikacyjnej
	Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa	Program rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa
	Wspieranie ekologicznych technologii	Program popularyzacji wiedzy o nowych technologiach Program wspierania technologii przyjaznych środowisku
	Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych	Program wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki

Cele strategiczne i cele operacyjne:

I C.S. Stara Błotnica – gmina ekologiczna

Pierwszy cel strategiczny – zadbanie o czystość ekologiczną w gminie - zakłada podjęcie działań zmierzających do zminimalizowania przyczyn powstawania wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń, głównie poprzez budowę, rozbudowę oraz modernizację systemów infrastruktury technicznej.

C.O. Budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej

Na stan środowiska mają wpływ wszelkie działania człowieka, dlatego należy zminimalizować, w miarę możliwości, uciążliwości związane ze sferą infrastruktury technicznej. Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową. Sprawne systemy kanalizacyjne oraz oczyszczalnie komunalne stanowią niezbędne uzupełnienie sieci wodociągowej. Ekologiczne systemy zaopatrzenia w energię – sieci gazociągowe i elektroenergetyczne, alternatywne źródła ciepła - mają wpływ na stan powietrza oraz zmniejszające ilość odpadów (popiołów otrzymywanych przy tradycyjnym ogrzewaniu).

Zadania przedstawione w tym punkcie realizowane będą ze środków własnych gminy przy wsparciu funduszy ochrony środowiska oraz środków pomocowych. Rozwój i modernizacja sieci elektroenergetycznych należy do zadań Zakładów Energetycznych.

- Program wodociągowania

Celem programu jest nie tylko zapewnienie mieszkańcom gminy Stara Błotnica zaopatrzenia w wodę o odpowiednim standardzie jakościowym, ale również racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej. Wprowadzenie odpłatności za wodę wymusza oszczędne nią gospodarowanie. Budowa wodociągów jest zadaniem samorządów gminnych, a koszty ponoszą wspólnie zainteresowani mieszkańcy oraz gmina. Rozwój sieci wodociągowych musi być powiązany z budową systemów oczyszczania ścieków. W ramach programu wybudowana zostanie sieć wodociągowa w miejscowościach Chruściechów i Stare Żdżary

- Program kanalizacji

Budowa lokalnego systemu kanalizacji w gminie powinna być poprzedzona opracowaniem koncepcji realizacji tego programu, ponieważ zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie mogą być budowane na obszarach spełniających kryteria techniczne i ekonomiczne (gęstość zaludnienia, ukształtowanie terenu itp.). Na terenach o rozproszonej zabudowie konieczna jest popularyzacja lokalnych oraz przydomowych oczyszczalni.

- Program gazyfikacji

Według Ustawy „Prawo energetyczne” gmina ma obowiązek opracowania wieloletniego programu zaopatrzenia swego terenu w paliwa gazowe. Gmina powinna opracować koncepcję gazyfikacji, zakładającą doprowadzenie sieci do wszystkich sołectw, zwłaszcza że gazociąg wysokoprężny przebiega przez teren gminy. Około 90% mieszkańców gminy korzysta z gazu propan-butan. Rozwój sieci gazociągowych uzależniony jest jednak od zapotrzebowania społecznego, a budowa poszczególnych odcinków może być realizowana, gdy liczba zainteresowanych uzasadni ekonomicznie inwestycję. Zwiększenie liczby domów ogrzewanych gazem można osiągnąć popularyzując termomodernizację budynków.

- Program modernizacji sieci elektroenergetycznych

Ustawa „Prawo energetyczne” nakłada na gminy obowiązek opracowania wieloletniego programu zaopatrzenia w energię elektryczną. Z programu tego wynikają podstawowe potrzeby inwestycyjne, dotyczące głównie modernizacji sieci. Będą one realizowane samodzielnie przez Zakład Energetyczny w Radomiu (zarządcy sieci na terenie gminy) oraz przez Zakład Energetyczny wspólnie z samorządem gminy.

C.O. Podniesienie walorów przyrodniczych gminy

Strategia rozwoju gminy zakłada wykorzystanie znaczących walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki i rekreacji. Należałoby także, zwracając uwagę na inne walory gminy, zadbać o ruch pielgrzymkowy do Sanktuarium Maryjnego. Osiągnięcie tego celu wymaga utrzymania w dobrym stanie istniejących zasobów leśnych, zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo oraz ochronę zbiorników wodnych, które mogą służyć rekreacji.

- Program ochrony lasów

Gmina charakteryzuje się niskim stopniem lesistości (zaledwie 9,80%) oraz brakiem zwartych kompleksów leśnych (poszczególne arealy lasów nie przekraczają 40 ha). Znaczną część gminy stanowią obszary prawnie chronione (obszary chronionego krajobrazu, np. Siekluki, Gozdowska Wola). Problemem gminy jest również niski odsetek klas dobrych bonitacyjnie (klasy I-III to zaledwie 18% ogólnej powierzchni), natomiast gleby klas V-VI to aż 44% powierzchni użytków rolnych – z tego areału znaczna część obecnie nie jest wykorzystywana rolniczo. Zalesianie stanowi najlepszy sposób wykorzystania odłogowanych obecnie gleb niższych klas.

- Program zalesień

Program zalesień koordynowany i realizowany jest przez władze powiatu oraz Nadleśnictwo. Ma on na celu zwiększenie lesistości gminy poprzez zagospodarowanie nieużytków oraz wyłączenie z użytku rolniczego gleb najniższych klas oraz tych najbardziej zakwaszonych. Zwiększenie areału lasów korzystnie wpłynie na poprawę wizerunku gminy.

- Program ochrony istniejących zbiorników wodnych

Na terenie gminy znajduje się 12 zbiorników retencyjnych, wykorzystywanych gospodarczo. Zbiorniki retencyjne spełniają istotne funkcje m.in. w zakresie wyrównywania stosunków wodnych w glebie, zmniejszania zagrożenia powodziowego, mogą być także wykorzystywane rekreacyjnie. Plan zakłada podjęcie działań zmierzających do utrzymania w dobrym stanie budowli sztucznych zbiorników oraz ochrony terenów naturalnych zbiorników wodnych. Należy także przeprowadzić analizę możliwości budowy nowych zbiorników wodnych.

C.O. Racjonalne gospodarowanie odpadami

W chwili obecnej stan gospodarki odpadami w gminie Stara Błotnica przedstawia się następująco:

- znajdujące się na terenie gminy składowisko odpadów jest zamknięte, a jego teren został poddany rekultywacji.

Konieczne jest opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zbiórki i utylizacji odpadów, który uwzględniłby lokalne uwarunkowania.

- Program selektywnej zbiórki odpadów

Program zakłada kontynuowanie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy oraz jej popularyzację. Program jest spójny z Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami.

- Program unieszkodliwiania odpadów

Program zakłada opracowanie systemu gospodarowania odpadami, który obejmowałby realizację zadania rozszerzenia wstępnej segregacji oraz odzysku surowców wtórnych.

C.O. Wysoka świadomość społeczna

Jednym z ważniejszych warunków realizacji programu jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa. Dlatego też należy prowadzić odpowiednie działania edukacyjne, których celem będzie przeciwdziałanie powstawaniu „dzikich” wysypisk, wypalaniu traw, samodzielnemu spalaniu odpadów, wylewaniu ścieków do rowów melioracyjnych itp.

- Program edukacyjny dla dzieci i młodzieży

Szkoły są dobrymi partnerami w programach informacyjnych, ponieważ skupiają społeczność lokalną. Edukacja proekologiczna powinna być prowadzona podczas wszystkich etapów nauki w ramach zajęć szkolnych oraz dodatkowych zajęć pozalekcyjnych. Istnieje możliwość, stworzenia programu, który niewielkim kosztem, podnosiłby świadomość oraz kształtował wśród młodzieży właściwe nawyki ekologiczne.

- Program informacyjny dla dorosłych

Edukacja proekologiczna musi być prowadzona we wszystkich środowiskach i grupach wiekowych, dlatego konieczna jest koordynacja działań na szczeblu

gminnym i powiatowym. Działania informacyjne skierowane do mieszkańców powinny poprzedzać realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz wspierać realizację programów gospodarki odpadami.

- Program popularyzacji alternatywnych źródeł energii

Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym ma duże znaczenie dla środowiska naturalnego. Gmina Stara Błotnica powinna aktywnie włączyć się w realizację założeń tego programu, ponieważ jej środowisko nie jest zanieczyszczone i należy podejmować działania w celu niedopuszczenia do zatracenia tych wartości. Program popularyzujący alternatywne źródła energii może wspomóc np. rozwój rolnictwa poprzez:

- uprawy roślin energetycznych,
- wykorzystanie nadwyżek biomasy.

II C.S. Rozwój gminy sprzyjający środowisku

Rozwój gospodarczy gminy powinien sprzyjać poprawie stanu środowiska naturalnego. Lokalne strategie rozwoju i plany zagospodarowania przestrzennego powinny preferować lokalizację przedsięwzięć gospodarczych neutralnych dla środowiska.

C.O. Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych

Sprawnie funkcjonujące lokalne systemy komunikacyjne zmniejszają zagrożenie wypadkami drogowymi, minimalizują uciążliwość ruchu drogowego dla mieszkańców. W gminie Stara Błotnica konieczne jest utworzenie alternatywnych ciągów komunikacyjnych i poprawa warunków komunikacji lokalnej.

- Program budowy i modernizacji dróg

Sieć dróg w gminie Stara Błotnica zapewnia dobre połączenia komunikacyjne. Model sieci komunikacyjnej na terenie gminy (składającego się z dróg administrowanych przez wszystkie szczeble samorządów) powinien uwzględniać:

- dogodne połączenia drogowe między poszczególnymi sołectwami,
- bezpieczeństwo transportu (stan dróg, oznakowanie),
- minimalizację uciążliwości związanej z sąsiedztwem drogi krajowej (hałas).

Najważniejszym zadaniem dla samorządu gminy będzie opracowanie priorytetowego planu modernizacji dróg gminnych, które w większości nie

posiadają nawierzchni utwardzonej (na 56 km dróg, 41 km to drogi nieutwardzone o złym stanie technicznym).

- Program rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

Program ten powinien zawierać docelowy model otoczenia drogowego. Powinien on uwzględniać wymogi bezpieczeństwa (oświetlenie uliczne, sieć parkingów i miejsc postojowych, chodniki, przejścia dla pieszych) oraz ochrony środowiska (właściwa lokalizacja stacji paliw, zakładów obsługi pojazdów, myjni itp.).

C.O. Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

- Program rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

Poprawa konkurencyjności lokalnej produkcji rolnej na rynku wymaga zwiększenia atrakcyjności oferty – poza produkcją na skalę przemysłową powinny powstawać gospodarstwa produkujące zdrową żywność (np. gospodarstwa agroturystyczne). Konieczne jest stworzenie programu popularyzującego takie działania, a także wsparcie władz lokalnych oraz szeroka promocja działalności rolniczej.

C.O. Wspieranie ekologicznych technologii

- Program popularyzacji wiedzy o nowych technologiach

Samorządy lokalne powinny wykorzystać środki kontaktu z mieszkańcami (tablice ogłoszeń, prezentacja materiałów informacyjnych w urzędach, ulotki i foldery, strony internetowe itp.) do popularyzacji nowoczesnych, ekologicznych technologii, zwłaszcza w zakresie oczyszczania ścieków, ogrzewania, unieszkodliwiania odpadów.

- Program wspierania technologii przyjaznych środowisku

Samorządy gminne mogą wykorzystywać możliwość stosowania ulg podatkowych dla wspierania inwestycji przyjaznych środowisku oraz upowszechniać informacje na temat źródeł finansowania inwestycji ekologicznych. Lokalne inicjatywy proekologiczne, dotyczące np. budowy sieci infrastruktury technicznej, ochrony obszarów o walorach przyrodniczych, pomników przyrody, popularyzacji ekologicznych systemów grzewczych i termomodernizacji itp. powinny być wspierane przez władze lokalne.

C.O. Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych

- Program wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki

Ponieważ gmina nie dysponuje aż tak znaczącymi walorami turystycznymi, jak inne gminy regionu, rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych powinien polegać przede wszystkim na przygotowaniu terenów pod inwestycje i ich uzbrojeniu. Mogłoby to zachęcić mieszkańców pobliskich dużych aglomeracji miejskich do budowy, popularnych w ostatnim czasie, domów letnich. Gmina powinna starać się również wykorzystać znajdujące się w Starej Błotnicy Sanktuarium Maryjne dla rozwoju ruchu pielgrzymkowego.

IV PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2009 - 2012

4.1. Założenia planu działań na lata 2009-2012

Działania Gminnego Programu Ochrony Środowiska zostały zdefiniowane po przeprowadzeniu:

- analizy stanu obecnego środowiska naturalnego gminy
- analizy stanu infrastruktury technicznej wpływającej na środowisko
- konsultacji z samorządem gminy

W programie zostały uwzględnione plany gminy obejmujące szereg działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami oraz wszelkie zadania inwestycyjne. Skalę tych działań warunkują możliwości finansowe gminy, dlatego konieczne jest podjęcie intensywnych starań o pozyskanie środków zewnętrznych na ich realizację. Jednym z priorytetowych zadań powinno być zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

4.2. Poprawa jakości środowiska

Zadania jakie ma w swoich planach gmina Stara Błotnica można podzielić na działania inwestycyjne oraz organizacyjne. Pierwsze wymagają dużych nakładów finansowych i zaangażowania kapitału gminy oraz pozyskanych na konkretne cele środków zewnętrznych. Zadania te dotyczą przede wszystkim budowy lub modernizacji sieci infrastruktury technicznej (kanalizacji, oczyszczalni, dróg). Działania organizacyjne to głównie prowadzenie różnego rodzaju akcji edukacyjnych, informacyjnych czy popularyzatorskich, które zwiększając świadomość ekologiczną mieszkańców gminy wpłyną korzystnie na poprawę stanu środowiska naturalnego. Zadania te realizowane będą wspólnie przez samorząd powiatowy i samorząd gminny we współpracy z instytucjami działającymi w sektorze gospodarki komunalnej, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi.

4.2.1. Ochrona powietrza

Działania z zakresu ochrony powietrza na terenie gminy Stara Błotnica w latach 2009-2012 dotyczą przede wszystkim przeciwdziałania wysokiej emisji. Najważniejszym zadaniem do zrealizowania jest zmniejszenie zapotrzebowania na energię poprzez modernizację źródeł ciepła oraz popularyzację termomodernizacji budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej. Dla ochrony atmosfery korzystnym byłoby również rozpowszechnienie ekologicznych źródeł energii: zwłaszcza ogrzewania gazem ziemnym. Z uwagi jednak na duże koszty nie jest to rozwiązanie cieszące się dużą popularnością wśród ludności. Na stan powietrza mają wpływ również spaliny – program zawiera zadania modernizacji systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia ich emisji.

4.2.2. Ochrona wód

Z uwagi na wysoki stopień zwodociągowania gminy (najwyższy wskaźnik w regionie) działaniami poprawiającymi stan wód powinno być opracowanie planu gospodarki wodno-ściekowej. Najistotniejszymi zadaniami są: stopniowa budowa systemu kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków komunalnych. Z uwagi na małą liczbę zbiorników wodnych na terenie gminy należałoby przeprowadzić ekspertyzę możliwości budowy zbiorników retencyjnych, które mogłyby spełniać również inne funkcje, np. rekreacyjne.

4.2.3. Gospodarka odpadami

Działania na lata 2009-2012 obejmują:

- nadzór nad zorganizowaną selektywną zbiórką odpadów w gminie,
- monitoring składowiska odpadów w Starym Kadłubie,
- podjęcie działań w celu likwidacji dzikich wysypisk odpadów,
- opracowanie i wdrożenie gminnego programu usuwania materiałów zawierających azbest wraz z wymianą na nowe pokrycia,
- organizacja systemu zbiórki padłych zwierząt,
- budowa PDGO na terenie gminy Stara Błotnica, alternatywnie współpraca samorządów w utworzeniu wspólnych PDGO na terenie powiatu.

4.2.4. Zmniejszenie hałasu

Najbardziej uciążliwym rodzajem hałasu na terenie gminy jest hałas komunikacyjny. Działanie jakie należy podjąć w celu zmniejszenia jego uciążliwości w latach 2009-2012 dotyczą:

- modernizacji dróg – poprawa stanu nawierzchni,
- utworzenia, w miarę możliwości, pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych o największym nasileniu ruchu lub w rejonie większych skupisk mieszkaniowych (działanie te mogłyby być powiązane z programem zalesień).

4.2.5. Ochrona przyrody

W zakresie ochrony przyrody samorząd gminy Stara Błotnica powinien zrealizować program ochrony lasów i zalesień oraz program ochrony istniejących zbiorników wodnych. Należy również właściwie zadbać o obszary prawnie chronione.

V ZARYS PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2013 - 2016

5.1. Założenia planu działań na lata 2013-2016

Plan działań na lata 2013-2016 zakłada kontynuację realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych, zapoczątkowanych w latach poprzednich. W latach 2009-2012 gmina miała zadanie zgromadzić niezbędną dokumentację i pozwolenia oraz zabezpieczyć środki na realizację inwestycji (wygospodarowanie funduszy ze środków własnych gminy, jak i pozyskanie środków zewnętrznych).

5.2. Poprawa jakości środowiska

W latach 2013-2016 dla poprawy stanu środowiska na terenie gminy Stara Błotnica będą kontynuowane wcześniej podjęte działania z zakresu: ochrony powietrza, ochrony wód, racjonalizacji gospodarki odpadami, zmniejszenia uciążliwości hałasu oraz ochrony zasobów przyrody.

5.2.1. Ochrona powietrza

Działania z zakresu ochrony powietrza na terenie gminy Stara Błotnica zakładają kontynuację zadań z poprzedniego okresu. Dotyczyć one będą głównie: budowy sieci gazociągowych (w obszarach gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie), modernizację sieci elektroenergetycznych oraz popularyzację odnawialnych źródeł energii. Plan zakłada również dalszy postęp w sprawie modernizacji źródeł ciepła oraz termomodernizacji obiektów. Ważnym elementem działań zmierzających do poprawy stanu powietrza atmosferycznego będzie modernizacja systemu komunikacyjnego gminy.

5.2.2. Ochrona wód

Działania inwestycyjne, planowane na lata 2013-2016, zakładają budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Błotnica (plan zakłada wybudowanie tu oczyszczalni ścieków komunalnych) oraz w jej bezpośredniej okolicy.

5.2.3. Gospodarka odpadami

Plan zadań dla gminy w zakresie gospodarki odpadami zakłada, przede wszystkim:

- kontynuacje selektywnej zbiórki odpadów wraz z maksymalnym odzyskiem surowców wtórnych,
- kontynuacje programu wymiany pokryć dachowych zawierających azbest,
- kontynuacje zbiórki padłych zwierząt,
- kontynuacje utworzenia PDGO na terenie gminy Stara Błotnica.

5.2.4. Zmniejszenie hałasu

Program przewiduje kontynuacje inwestycji modernizacyjnych gminnej sieci drogowej.

5.2.5. Ochrona przyrody

Gmina Stara Błotnica winna zadbać o nienaruszenie obecnego stanu środowiska naturalnego. Działania w wyznaczonym okresie powinny zmierzać do realizacji programu wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju gminy.

Zestawienie zadań priorytetowych na lata 2009-2012 i zadań na lata 2013-2016 w układzie celów strategicznych i celów operacyjnych

I. C.S. Stara Błotnica – gmina ekologiczna

C.O. Budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej

- Program wodociągowania

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	Wójt gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST• RPO• Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Modernizacja stacji wodociągowej w miejscowości Czyżówka	Wójt gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • Środki pomocowe

- Program kanalizacji

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Stara Błotnica, Czyżówka	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Budowa oczyszczalni ścieków	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 -2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsiach: Stary Kobylnik, Siemiradz, Stary Sopot, Stary Kadłub, Stary Osów, Ryki, Stary Kiełbów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program gazyfikacji

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie założeń do gminnego planu zaopatrzenia w paliwa gazowe	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Analiza zapotrzebowania na budowę sieci gazociągowej w gminie	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Budowa sieci gazociągowej na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program modernizacji sieci elektroenergetycznych

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie założeń do planów zaopatrzenia w energię elektryczną	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Budżet gminy
2	Modernizacja sieci energetycznych i GPZ na terenie gminy	RZE	• Budżet RZE • Budżet gminy • Budżet państwa • Środki UE

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Modernizacja sieci elektroenergetycznych w gminie	RZE Wójt Gminy Stara Błotnica	• Budżet RZE • Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

C.O. Podniesienie walorów przyrodniczych gminy

- Program ochrony lasów

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu ochrony lasów	Lasy Państwowe Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wdrażanie programu ochrony lasów	Lasy Państwowe Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program zalesień

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Zalesienie gruntów na terenie gminy	Właściciele	• Środki rolników • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Kontynuacja zalesienia gruntów na terenie gminy	Właściciele	• Środki rolników • Środki pomocowe

- Program ochrony istniejących zbiorników wodnych

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Analiza stanu obecnego zbiorników wodnych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Opracowanie programu ochrony naturalnych zbiorników wodnych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja programu ochrony naturalnych zbiorników wodnych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

C. O. Racjonalne gospodarowanie odpadami

- Program selektywnej zbiórki odpadów

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica, Zarząd Powiatu,	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Wdrożenie systemu odbioru odpadów posegregowanych i zmieszanych od mieszkańców	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
3	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
4	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program unieszkodliwiania odpadów

Zadania priorytetowe na lata 2009-2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Utworzenie Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów – wariantowo: na terenie gminy Stara Błotnica lub współpraca w utworzeniu PDGO z samorządami innych gmin na terenie powiatu	Wójt Gminy Stara Błotnica Samorzady współpracujące Zarząd Powiatu	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2	Rozwój systemu zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3	Monitoring gminnego składowiska odpadów w Starym Kadłubie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu – usuwanie wyrobów zawierających azbest (wraz z wymianą na nowe pokrycia)	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych (do 2011r.)	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
7	Organizacja zbiórki padłych zwierząt	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
8	Edukacja na temat szkodliwości i prawidłowych sposobów postępowania z olejami odpadowymi, bateriami i akumulatorami, użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Edukacja w zakresie metod unieszkodliwiania PCB oraz bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
9	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na temat prawidłowych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych, ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
10	Coroczna aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających PCB	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
11	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

12	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja zadań zaplanowanych w programie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
2	Realizacja programu eliminowania wyrobów zawierających azbest	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3	Monitoring składowiska w Starym Kadłubie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Kontynuacja zbiórki padłych zwierząt	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

C.O. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców

- Program edukacyjny dla dzieci i młodzieży
- Program informacyjny dla dorosłych

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	Zarząd Powiatu Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Opracowanie i wdrożenie programów informacyjnych dla dorosłych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	Zarząd Powiatu Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2	Realizacja programów informacyjnych dla dorosłych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program popularyzacji alternatywnych źródeł energii

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu popularyzacji alternatywnych źródeł energii	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja alternatywnych źródeł energii	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Analiza możliwości wykorzystania wód geotermalnych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

II C.S. Rozwój gminy sprzyjający środowisku

C.O. Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych

- Program budowy i modernizacji dróg
- Program rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej przy drogach krajowych i wojewódzkich na terenie gminy	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Województwa Mazowieckiego	• Budżet GDDK • Budżet Sejmiku • Budżet państwa • Środki UE

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2	Modernizacja dróg oraz infrastruktury drogowej przy drogach powiatowych: • Stromiec – Bobrek – Siekluki	Zarząd Powiatu	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe • Samorządowy Program Rozwoju Mazowsza (komponent A)
3	Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: • Stary Kadłub o długości 0,7 km • Stary Sopot o długości 1,2 km • Kaszów o długości 1,2 km • Stary Kiełbów o długości 2,0 km • Pierzchnia – Smardzew o długości 1,0 km • Stara Błotnica – Pierzchnia o długości 2,0 km • Grodzisko – Stare Żdźary o długości 1,5 km	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016

L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Kontynuacja zadań inwestycyjnych	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Budżet GDDK • Budżet Sejmiku • Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Przebudowa dróg gminnych: • Żabia Wola – Jankowice • Stary Gózd – Sopot • Stary Sopot - Żdźary	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

C.O. Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

- Program rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012

L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja ekologicznego rolnictwa	Ośrodek Doradztwa Rolniczego Gminy	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Poprawa jakości produktów w gospodarstwach ekologicznych – uzyskanie odpowiednich certyfikatów	Rolnicy	• Środki rolników • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Poprawa jakości produktów w gospodarstwach ekologicznych – uzyskanie odpowiednich certyfikatów	Rolnicy	• Środki rolników • Środki pomocowe

C.O. Wspieranie ekologicznych technologii

- Program popularyzacji wiedzy o nowych technologiach

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu popularyzacji nowych technologii ekologicznych na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja nowych technologii ekologicznych na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program wspierania technologii przyjaznych środowisku

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu ulg i zachęt dla osób i firm stosujących technologie przyjazne dla środowiska	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja programu	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

C.O. Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych

- Program wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu rozwoju agroturystyki	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	• Środki własne JST• RPO• Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja programu	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	• Środki własne JST• RPO• Środki pomocowe

VI ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

6.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej:

- zasada przezorności
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego
- zasada regionalizacji
- zasada uspołecznienia
- zasada „zanieczyszczający płaci”
- zasada prewencji
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT)
- zasada subsydiarności
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

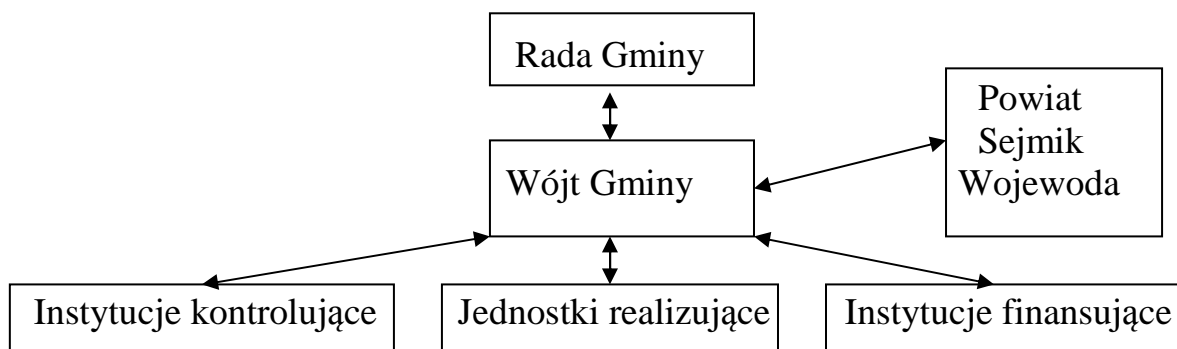
Na szczeblu gminy zarządzanie ochroną środowiska dotyczy zadań własnych gminy oraz koordynacji zadań realizowanych przez, jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze - uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego w gminie.

W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy powiatu, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Wójt Gminy, zobowiązany do składania cyklicznych raportów Radzie Gminy. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej (szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz gmin wchodzących w skład powiatu), administracji specjalnej, w kompetencjach której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

Schemat zarządzania ochroną środowiska w gminie przedstawia się następująco:

6.2. Kompetencje organów gminy w zakresie ochrony środowiska

Ustawy regulujące sprawy związane z ochroną środowiska dają szczegółowe kompetencje organom gminy. Ważniejsze uprawnienia Wójta (Burmistrza, Prezydenta) oraz Rady Gminy przedstawiono poniżej:

Do zadań gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Do zadań gmin należy także (art. 3 ust. 6a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Dz. U. z 2005r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.):

udostępnienie mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), zawierającej:

- a) firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- b) adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego;

Kompetencje Wójta (Burmistrza, Prezydenta):

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- wójt przygotowuje projekty uchwał rady gminy i określa sposób ich realizacji
- wójt opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy oraz może zarządzać ewakuację z obszarów bezpośrednio zagrożonych

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.):

- wydaje zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie:
 1. odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
 2. opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
 3. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
 4. prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części
- określa i podaje do publicznej wiadomości wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia o którym mowa w pkt. 3. i 4.
- określa i podaje do publicznej wiadomości wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia o którym mowa w pkt.1. i 2., uwzględniając:
 - opis wyposażenia technicznego niezbędnego do realizacji zadania,

- w przypadku zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – również miejsca odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, do których odpady mają być przekazane.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

- w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniające:
 - cele ekologiczne
 - priorytety ekologiczne
 - rodzaj i harmonogram działań proekologicznych
 - środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe
- realizuje uchwalony przez radę gminy program ochrony środowiska
- sporządza co 2 lata raport z programu ochrony środowiska, który przedstawia radzie gminy
- może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko
- w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami:
 - wydaje decyzje w sprawie
 - nałożenia na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązku prowadzenia w określonym czasie pomiarów wielkości emisji wykraczających poza obowiązki, jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych,
 - wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, o ile jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska
 - przyjmuje wyniki pomiarów, jeżeli pomiary te mają szczególne znaczenie ze względu na potrzebę zapewnienia systematycznej kontroli wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska lub jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych
 - przyjmuje zgłoszenia dotyczące instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko
- sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów

- występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.):

- wydaje zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, które nie są wpisane do rejestru zabytków
- wymierza administracyjną karę pieniężną za:
 1. zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykorzystaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności
 2. usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia
 3. zniszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień lub krzewów

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.):

- sporządza projekt gminnego planu gospodarki odpadami
- przekazuje projekt gminnego planu gospodarki odpadami do zaopiniowania przez zarząd województwa i zarząd powiatu.
- realizuje uchwalony przez radę gminy plan gospodarki odpadami
- opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów
- wydaje decyzje w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania
- nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. 2005 Nr 239, poz.2019 z późn. zm.):

- jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom.

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858):

- sprawdza, czy taryfy dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, i weryfikuje koszty, pod względem celowości ich ponoszenia
- ogłasza uchwalone ceny i stawki opłat w miejscowej prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały.

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227)

- wydaje decyzje środowiskowe zgody na realizację przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, nie będące w kompetencjach wojewody, starosty i dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

Kompetencje Rady Gminy

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.):

- uchwała, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który jest aktem prawa miejscowego i dotyczy:
 1. wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących:
 - prowadzenie we wskazanym zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych, odpadów niebezpiecznych, odpadów wielkogabarytowych i odpadów z remontów,

- uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego,
 - mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi.
2. rodzaju i minimalnej pojemności urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych urządzeń i ich utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu:
 - średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych, bądź w innych źródłach,
 - liczby osób korzystających z tych urządzeń,
3. częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
4. maksymalny poziom odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowisku odpadów,
5. innych wymagań wynikających z gminnego planu gospodarki odpadami,
6. obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
7. wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
8. wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

- uchwała gminny program ochrony środowiska
- może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.):

- likwidacja lub zmiana granic obszaru chronionego krajobrazu następuje na drodze rozporządzenia wojewody, po zaopiniowaniu przez wojewódzką radę ochrony przyrody oraz właściwe miejscowo rady gmin

- projekt rozporządzenia w sprawie wyznaczenia lub powiększenia obszaru chronionego krajobrazu wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy
- rada gminy może wyznaczyć obszar chronionego krajobrazu, likwidacja lub zmiana granic obszaru chronionego krajobrazu następuje na drodze uchwały rady gminy
- rada gminy jest obowiązana zakładać i utrzymywać w należyтым stanie tereny zieleni i zadrzewienia

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.):

- uchwała gminny plan gospodarki odpadami

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858):

- po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków
- uchwała wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych
- podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu taryf albo o odmowie zatwierdzenia taryf przedstawionych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
- na uzasadniony wniosek przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, rada gminy, w drodze uchwały przedłuża czas obowiązywania dotychczasowych taryf, lecz nie dłużej niż na 1 rok,

6.3. Instrumenty zarządzania środowiskiem

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych

VII WDRAŻANIE PROGRAMU

7.1. Środki finansowe na realizację programu

Na wdrażanie programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- obligacje
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Budżet Państwa
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki, Powiatowy, Gminny)
- Fundusze UE
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska (Ekofundusz, Fundacja Poszanowania Energii, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska i inne)

Własne środki samorządu terytorialnego

Własne środki są niezbędne do uzyskania niektórych dotacji. Fundusze samorządu terytorialnego pochodzą ze środków, takich jak: podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusze takie wspierają realizację inwestycji ekologicznych. Przeznaczone są także na: edukację ekologiczną, opracowania naukowo-badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje przedsięwzięcia, które są podejmowane w związku z koniecznością wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Fundusz stosuje trzy formy dofinansowania: finansowanie pożyczkowe, dotacyjne i kapitałowe.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowuje pożyczki z opcją częściowego umorzenia i dotacje na realizację zadań dotyczących:

- ochrony wód i gospodarki wodnej
- ochrony atmosfery

- ochrony powierzchni ziemi
- przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska
- edukacji ekologicznej
- ochrony przyrody
- monitoringu środowiska

Wysokość dofinansowania może sięgać nawet 50 %, dotacja może być wyższa w uzasadnionych przypadkach.

Fundusze UE

Fundusze UE pochodzą z budżetu UE i są przeznaczone na pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw najbiedniejszych państw członkowskich. Zasadą współfinansowania jest to, iż część środków finansowych musi pochodzić z budżetu krajowego.

Źródłami finansowania krajów UE są trzy fundusze:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
2. Europejski Fundusz Społeczny
3. Fundusz Spójności

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jest to jeden z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska i kraju. Na ten Program środki unijne będą pochodziły z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W zakresie ochrony środowiska finansowanie dotyczyło będzie dużych inwestycji komunalnych, inwestycji proekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody, bezpieczeństwa ekologicznego i edukacji ekologicznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013

Program ten wykorzystuje środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Stanowi główny instrument realizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Jednym z priorytetów określony w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego są inwestycje w ochronę środowiska. Dotyczy to działań inwestycyjnych w zakresie wodociągów i kanalizacji, ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami.

Europejski Fundusz Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich

Są to środki na ochronę gruntów rolnych i leśnych na obszarach wiejskich, które mogą być pozyskiwane przez właścicieli gruntów i lasów. Wsparcie finansowe przeznaczone będzie na zadania dotyczące zagospodarowania gruntami i lasami zgodnych z potrzebą zachowania środowiska naturalnego i krajobrazu oraz ochrony i poprawy zasobów naturalnych.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy EOG

Finansuje projekty w dotyczące:

- ochrony środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii
- promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami

EkoFundusz

Celem funduszu jest administrowanie środkami pochodzącymi z ekokonwersji polskiego długu. Dofinansowuje przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek lub bezzwrotnych dotacji.

Kredyty preferencyjne

Są udzielane przez Bank Ochrony Środowiska S.A. na inwestycje proekologiczne bez możliwości umorzenia. Kredytobiorca musi posiadać co najmniej 50% własnych środków na sfinansowanie zadania.

Kredyty komercyjne

Nie należy traktować kredytów komercyjnych jako podstawowe źródło finansowania inwestycji. Ze względu na oprocentowanie, powinny stanowić jedynie uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych.

Własne środki inwestorów prywatnych

Koszty niektórych inwestycji pokrywają z własnych środków podmioty gospodarcze i prywatni inwestorzy. Inwestycje finansowane przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowane z kredytów komercyjnych i funduszy ochrony środowiska.

7.2. Koszty realizacji przedsięwzięć

Kalkulacja szacunkowych kosztów realizacji programów została przeprowadzona w oparciu o plany inwestycyjne Samorządu Gminy Stara Błotnica oraz koszty porównywalnych inwestycji i działań realizowanych przez te jednostki.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

Cele operacyjne Programy	Szacunkowe koszty realizacji 2009-2012	Szacunkowe koszty realizacji 2013-2016
Budowa systemów infrastruktury technicznej		
Program wodociągowania	78.000	80.000
Program kanalizacji	9.400.000	9.800.000
Program gazyfikacji	50.000	100.000
Program modernizacji sieci elektroenergetycznych	50.000	100.000
Podniesienie walorów przyrodniczych gminy		
Program ochrony lasów	10.000	10.000
Program zalesień	20.000	20.000
Program ochrony istniejących Zbiorników wodnych	10.000	10.000
Racjonalne gospodarowanie odpadami		
Program selektywnej zbiórki Odpadów	23.000	10.000
Program unieszkodliwiania odpadów	138.000	129.000
Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców		
Program edukacyjny dla dzieci i młodzieży	5.000	5.000
Program informacyjny dla dorosłych	5.000	5.000
Program popularyzacji alternatywnych źródeł energii	5.000	5.000
Poprawa funkcjonowania systemów komunikacyjnych		
Program budowy i modernizacji dróg	2.390.000	2.500.000
Program rozwoju infrastruktury Komunikacyjnej		
Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa		
Program rozwoju Ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa	10.000	20.000
Wspieranie ekologicznych technologii		
Program popularyzacji wiedzy o nowych technologiach	5.000	10.000
Program wspierania Technologii przyjaznych środowisku	5.000	10.000
Współpraca samorządów lokalnych i organizacji społecznych		
Program wykorzystania Walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki	10.000	10.000

VIII MONITORING

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu realizacji programu. Stały monitoring umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt. Harmonogram działań monitorujących program przedstawia schemat:

Działanie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X	X
Raporty z realizacji programu			X		X		X	
Aktualizacja programu			X				X	

Dla oceny realizacji programu konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)
- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego,
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, skuteczność selektywnej zbiórki odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- jakość wód powierzchniowych (klasy czystości)
- jakość wód podziemnych
- stężenie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych
- zawartość metali ciężkich w glebach
- wskaźnik lesistości
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną
- udział komunalnych ścieków nieoczyszczonych
- długość sieci kanalizacyjnej
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej
- ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca

- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów
 - nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska
- oraz wskaźniki społeczne:
- udział społeczeństwa w realizacji działań z zakresu ochrony środowiska
 - uspołecznienie procesów decyzyjnych
 - lokalne inicjatywy proekologiczne
 - ilość działań prawnych związanych z zanieczyszczeniem środowiska

Informacje niezbędne do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji programu powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane przez właściwy wydział Urzędu Gminy.

Przykładowe wskaźniki:

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
Długość dróg powiatowych o nawierzchni ulepszonej	km	30*
Długość dróg powiatowych o nawierzchni nieulepszonej	km	1*
Długość dróg gminnych o nawierzchni ulepszonej	km	15*
Długość dróg gminnych o nawierzchni nieulepszonej	km	41*
Długość sieci wodociągowej	km	116,6*
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	szt.	1120*
Ilość stacji uzdatniania wody pitnej	szt.	1*
Ilość studni głębinowych	szt.	3*
Długość sieci kanalizacyjnej	km	0*
Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	szt.	0*
Ilość oczyszczalni ścieków	szt.	0*
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	-
Ilość przyzakładowych oczyszczalni ścieków	szt.	1*
Długość sieci gazociągowej	km	11,6**
Ilości odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki	Mg	60,8
Udział odpadów zbieranych selektywnie w strumieniu zbieranych odpadów	%	3,9
Udział odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach	%	96,1
Ilość czynnych składowisk odpadów komunalnych	szt.	0*
Powierzchnia całkowita czynnych składowisk odpadów	ha	0*
Ilość masztów telefonii komórkowej	szt.	2*
Powierzchnia zalesionych gruntów	ha	742,0*
Ilość zbiorników retencyjnych	szt.	0*
Powierzchnia rezerwatów	ha	40,0*
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	9483**
Ilość pomników przyrody	szt.	1*

*wg danych z Urzędu Gminy w Starej Błotnicy, stan na 2008 r.

** Bank Danych Regionalnych – stan na koniec 2007r.

CZEŚĆ II

Gminny Plan Gospodarki Odpadami

Przepisy prawne

Opracowanie planu gospodarki odpadami dla gminy jest realizacją przepisów uchwalonej przez Sejm RP ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.), która w rozdziale 3, art. 14-16 wprowadza obowiązek opracowania planu na szczeblu gminnym. Określone w ustawie o odpadach w rozdziale 2 art. 5 zasady postępowania z odpadami, stanowią podstawę do formułowania zadań w planie gospodarki odpadami. Zasada gospodarowania odpadami brzmi: „Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwienie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.

Gospodarka odpadami regulowana jest następującymi aktami prawnymi:

- Ustawą o odpadach (Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- Ustawą – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- Ustawą o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.) z dnia 27 lipca 2001 roku
- Ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.) z dnia 11 maja 2001 roku
- Ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.) z dnia 7 czerwca 2001 roku
- Ustawą o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.) z dnia 28 października 2002 roku

oraz szeregiem rozporządzeń wydanych do ustaw:

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 03.66.620 z dnia 17 kwietnia 2003 r. z późn. zm.) z dnia 9 kwietnia 2003 roku

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213) z dnia 14 lutego 2006 roku
- Obwieszczenie Ministra Środowiska w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2008 (M.P. Nr 68, poz. 754) z dnia 20 września 2007 roku
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595) z dnia 30 października 2002 roku
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) z 2004 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 z 2001 r.) z dnia 27 września 2001 roku
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) 2004 roku

W związku z wejściem Polski do struktur państw UE istnieje konieczność spełnienia jej wymagań w zakresie ochrony środowiska, w tym dotyczących gospodarki odpadami. Dyrektywa UE nr 91/156 EEC zabrania od roku 2002 roku deponowania na składowiskach odpadów nie przetworzonych (o zawartości substancji organicznych powyżej 5% i kaloryczności powyżej 6000 kJ/kg). Podstawowymi kierunkami działań będą: zmniejszanie ilości odpadów do wywiezienia poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz stworzenie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady. Odpady organiczne powinny być w całości kompostowane. Długość okresu dostosowawczego dla spełnienia przez Polskę wszystkich wymagań UE, dotyczących ochrony środowiska można optymistycznie szacować na 5 do 10 lat. Po tym okresie będziemy musieli spełnić wszystkie wymogi prawa UE, a w tym również wymogi w/w dyrektywy.

Ze względu na źródło powstawania odpadów można je podzielić na:

- odpady komunalne, pochodzące w większości z gospodarstw domowych
- odpady przemysłowe, pochodzące z procesów technologicznych w przemyśle
- odpady niebezpieczne powstające w oczyszczalniach ścieków, w sektorze medycznym oraz znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych i gospodarczych (akumulatory, baterie, świetlówki, odpady zawierające azbest itp.)

1. Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami w gminie

Pierwszym opracowaniem dotyczącym gospodarki odpadami na terenie gminy był Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica, zatwierdzony przez Radę Gminy w dniu 30 grudnia 2004r. Uchwałą Nr XXIII/127/2004. Gmina Stara Błotnica nie posiada własnego składowiska odpadów, do roku 1998 istniało składowisko komunalne w Starym Kadłubie. Było to wyrobisko z piasku o powierzchni ok. 800 m², gdzie zdeponowano około 2000 Mg odpadów stałych socjalno-bytowych. Od chwili zamknięcia składowiska odpady z gminy wywożone są na składowisko w Urbanowie (powiat radomski), administrowane przez PPUH „Radkom” Sp. z o.o.

Obecnie działa system segregacji odpadów wykorzystujący worki foliowe.

1.1. Zakres i metodyka prac rozpoznawczych

Wstępna analiza obecnego stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Stara Błotnica została przeprowadzona w oparciu o:

- ankiety sporządzone przez Urząd Gminy na potrzeby wojewódzkich i powiatowych „Programów Ochrony Środowiska”,
- informacje uzyskane z Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Białobrzegach,
- inne informacje z Urzędu Gminy.

1.2. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami

Rada Gminy w Starej Błotnicy wprowadziła w dniu 30 marca 2006 roku Uchwałą nr XXXIV/200/2006 Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Jest to lokalna podstawa prawna obowiązująca wszystkich mieszkańców i firmy z tego obszaru.

Gmina Stara Błotnica w roku 2003 wprowadziła na swym terenie selektywną zbiórkę odpadów. Obecnie odpady odbierane są w systemie 3-workowym:

- worek w kolorze czarnym – odpady frakcji mokrej, odpady zmieszane,
- worek w kolorze żółtym – sucha frakcja odpadów (folia spożywcza, opakowania plastikowe, opakowania metalowe, makulatura),
- worek w kolorze zielonym – szkło.

Do momentu wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów w gminie mieszkańcy gminy gromadzili odpady w kontenerach, rozstawionych w poszczególnych miejscowościach gminy. Odpady gromadzone były w formie zmieszanej i tak wywożone były na docelowe składowisko. Gmina korzysta ze składowiska w Urbanowie (gmina Jedlińsk, powiat radomski). System zbierania odpadów zmieszanych charakteryzuje się przede wszystkim niskimi kosztami inwestycyjnymi związanymi z organizacją punktów gromadzenia odpadów oraz niskimi kosztami odbioru odpadów (jeden typ samochodu). Takie rozwiązanie

ma jednak istotne wady: szybkie zapełnianie składowiska, konieczność częstego opróżniania pojemników (w związku z szybkim rozkładem gnilnym), wysokie koszty sortowania zmieszanych odpadów oraz niehigieniczność procesu sortowania. Wprowadzony system zdecydowanie poprawia stan gospodarki odpadami – ułatwia odzysk surowców wtórnych oraz późniejszą segregację.

1.2.1. Opis nieczynnego składowiska odpadów

Składowisko w miejscowości Kadłub działało w latach 1980-1998 jako gminne składowisko odpadów stałych. Zlokalizowane było w leśnym wyrobisku piaskowym, o powierzchni całkowitej wynoszącej 0,45 ha. Teren z trzech stron otoczony jest lasem sosnowym z jednej nieużytkami rolnymi. Składowisko znajdowało się w odległości ok. 450 m od zabudowań mieszkalnych. Wyrobisko zostało przekształcone w składowisko w latach 80-tych, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego gminy Stara Błotnica. Do składowiska prowadzi odcinek 300 m drogi polnej. W odległości ok. 2 km w kierunku południowym przepływa rzeka Tymianka, dopływ Radomki. W bezpośrednim sąsiedztwie składowiska nie występują żadne ciek wodne. Składowisko jest obiektem wgłębno-nadpoziomowy – głębokość niecki ok. 1 m, wysokość składowanych odpadów ok. 1,5 m. Na jego terenie zdeponowano ok. 2000 Mg odpadów socjalno – bytowych. W chwili obecnej składowisko nie jest użytkowane.

Technologia deponowania odpadów na omawianym składowisku polegała na formowaniu pryzm, bez przykrywania materiałem izolującym, w okresie letnim przeprowadzano dezynfekcję, prace porządkowe wykonywano najczęściej dwa razy do roku z użyciem sprzętu ciężkiego. Podczas eksploatacji składowiska nie prowadzono ewidencji deponowanych odpadów.

Starosta Białobrzegi decyzją Nr ROŚ.7644-O/27/06 z dnia 14.07.2006r. wyraził zgodę na zamknięcie składowiska.

Prace związane z rekultywacją składowiska polegały na nawiezieniu warstwy ziemi oraz posadzeniu drzew.

Ponadto od daty uzyskania decyzji tj. od 14 lipca 2006r. na terenie składowiska jest prowadzony monitoring. Badania monitoringowe wód i gleby prowadzone będą w okresie 30 lat z częstotliwością wykonania analiz fizyko-chemicznych:

- ✓ wód podziemnych – dwa razy w ciągu roku (co 6 miesięcy),
- ✓ próby gleby – 1 raz w roku (wiosna),

1.3. Charakterystyka wytwarzanych odpadów

Ze względu na źródło powstawania odpadów można je podzielić na:

- *odpady komunalne, pochodzące w większości z gospodarstw domowych*
- *odpady przemysłowe, pochodzące z procesów technologicznych w przemyśle*

- odpady niebezpieczne powstające w oczyszczalniach ścieków, w sektorze medycznym oraz znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych i gospodarczych (akumulatory, baterie, świetlówki, odpady zawierające azbest itp.)

1.3.1. Odpady komunalne

W wielu gospodarstwach wiejskich gminy Stara Błotnica odpady segregowane są:

- z przeznaczeniem na kompost – odpady kuchenne, z uprawy polowej, przydomowych działek,
- do spalania w warunkach domowych – odpady z tworzyw sztucznych, tkaniny, papier itp.

W grupie odpadów komunalnych znajdują się również odpady niebezpieczne typu: opakowania po lekach, środki medyczne, opatrunkowe, opakowania i resztki środków chemicznych i ochrony roślin, farby i rozpuszczalniki. Ich spalanie w przydomowych kotłowniach ma degradujący wpływ na środowisko.

W odpadach komunalnych znajdują się również odpady budowlane – z remontów, rozbiórki budynków. Najczęściej trafiają one na składowisko wraz z innymi odpadami nieposegregowanymi. Na terenach wiejskich odpady tego typu są często wykorzystywane na własne potrzeby remontowo-budowlane, co jest najlepszą formą ich zagospodarowywania.

Tylko niewielka część odpadów komunalnych – gospodarskich (puszki, metal, szkło itp.) tj. około 10 – 15% jest wywożona na zbiorowe punkty wywozu odpadów, najczęściej w formie nieposegregowanej.

Odpady z terenu gminy Stara Błotnica są zbierane i wywożone w celu poddania procesowi unieszkodliwiania poza terenem gminy przez Przedsiębiorstwo Wywozu Nieczystości Stałych „ALMAX” Sp. z o.o. z siedzibą w Radomiu przy ul. Wrocławskiej 3 oraz PUH „Eko-Sam” s.c. z siedzibą w Kaszewskiej Woli 30 gmina Stara Błotnica.

Ilość odpadów komunalnych wywiezionych z gminy zdeponowanych na docelowym składowisku w latach 2005-2007 przedstawiona jest w poniższej tabeli:

Kod odpadu	Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007	
	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu unieszkodliwiania
20 03 01	287,03	D5	326,49	D5	359,9	D5

wg „Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica”

Skład morfologiczny odpadów wytwarzanych na obszarach wiejskich (%):

Rodzaj odpadów	Skład morfologiczny (%)
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	18
odpady zielone	4
papier i tektura	12
drewno	2
odpady wielomateriałowe	3
tworzywa sztuczne	12
szkło	8
metal	5
odzież, tekstylia	1
odpady mineralne	34
odpady niebezpieczne	1

*wg Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010

Szacunkowa ilość poszczególnych typów odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Stara Błotnica w roku 2007:

Rodzaj odpadu	Ilość w Mg
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	185
Odpady zielone	41
Papier i tektura	123
Opakowania wielomateriałowe	31
Tworzywa sztuczne	123
Szkło	82
Metale	51
Odzież, tekstylia	10
Drewno	20
Odpady niebezpieczne	10
Odpady mineralne	348
Odpady wielkogabarytowe	70
Odpady usług komunalnych	76
RAZEM	1170

Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Stara Błotnica w 2007r. wyniosła 352,9 Mg. Szacunkowe dane ilości wyprodukowanych na terenie gminy są znacznie wyższe i wynoszą 1170 Mg. Należy zatem przypuszczać, że duża część odpadów komunalnych trafia na przydomowe kompostowniki, utylizowana jest w piecach domowych lub też wywożona na dzikie wysypiska.

Na składowisko w Urbanowie trafiają odpady z gminy Stara Błotnica i są to głównie odpady komunalne z gospodarstw domowych w szczególności:

- niesegregowane odpady komunalne (szkło, papier i karton, tekstylia, odpady metalowe),
- odpady biodegradowalne (odpady organiczne roślinne i zwierzęce),
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady nie podlegające kompostowaniu (drobna frakcja popiołowa, odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych),
- inne odpady komunalne (np. odpady budowlane).

Osady ściekowe

Gmina Stara Błotnica nie posiada systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków. Ścieki z gospodarstw gromadzone są w przydomowych zbiornikach (szambach) i okresowo wywożone do oczyszczalni w Białobrzegach i Jedlińsku.

Odpady wielkogabarytowe

Szacunkowa ilość wytworzonych na terenie Gminy Stara Błotnica odpadów wielkogabarytowych (liczona wskaźnikowo) w roku 2007 wyniosła 70 Mg. Odpady te odbierane są systemem „na telefon”, a także po wcześniejszym poinformowaniu mieszkańców organizowane są zbiórki odpadów wielkogabarytowych (tzw. wystawki). Następnie odpady te wywożone są na składowisko odpadów w Urbanowie. Gmina nie posiada danych dotyczących ilości wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych.

Odpady budowlane i odpady z infrastruktury drogowej

Gmina nie posiada danych dotyczących ilości wytwarzanych odpadów budowlanych. Odpady tego rodzaju bardzo często są zagospodarowywane przez samych wytwórców we własnym zakresie, np. do prac niwelacyjnych, utwardzania placów i dróg. Sporadycznie odpady takie trafiają na składowisko odpadów w Urbanowie, gdzie są wykorzystywane jako przesypki technologiczne.

1.3.2. Odpady niebezpieczne

Gospodarkę odpadami niebezpiecznymi regulują zapisy w ustawach i rozporządzeniach:

- ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo Ochrony Środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. z 2008r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.)
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 z 2001 r.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 roku w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213)

Z powyższych ustaw wynika, że wytwórcy lub odbiorcy odpadów niebezpiecznych mogą tymczasowo magazynować na swoim terenie odpady, przeznaczone do wykorzystania lub unieszkodliwienia (bez składowania). Transport ich ma być zgodny z przepisami dotyczącymi transportu materiałów niebezpiecznych. Ewidencja odpadów ma być prowadzona zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów.

Szczególną grupę wśród odpadów stanowią odpady niebezpieczne. Ze względu na stwarzane zagrożenie, gospodarka tymi odpadami objęta jest nadzorem poprzez nakaz selektywnego ich składowania, kierowanie do wykorzystania bądź unieszkodliwiania oraz ograniczenie przemieszczania.

Na terenie gminy stosowne decyzje z zakresu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi posiadają firmy:

- stacja paliw - firma „Shell” z miejscowości Stary Gózd,
- firma Piekarnictwo – Cukiernictwo – Makarony w Starej Błotnicy,
- Zakład Mechaniczno – Odlewniczy w Starych Żdżarach,
- firma PPUH „JAKBEX”,
- Samodzielny Publiczny ZOZ – Stara Błotnica,
- PPH – Nowy Kiełbów,
- Składy Fabryczne Nawozów Sztucznych „DUET” – Kaszów.

Odpady niebezpieczne występują także w strumieniu odpadów komunalnych. Są to m.in.: przeterminowane lekarstwa, świetlówki, baterie, rozpuszczalniki, kwasy i alkalia, środki ochrony roślin. Przyjmuje się, że obecnie około 95% odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w gospodarstwach domowych trafia do wspólnego strumienia odpadów kierowanych do składowania na składowiskach komunalnych.

Na obszarze gminy Stara Błotnica nie ma składowiska odpadów niebezpiecznych, mogilnika ani Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

Dotychczas w gminie nie była prowadzona selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych.

Ilości odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych na terenie Gminy Stara Błotnica oszacowano na podstawie wskaźników na 10 Mg/rok.

Odpady niebezpieczne z terenu gminy, oprócz odpadów niebezpiecznych będących w strumieniu odpadów komunalnych są wywożone poza teren gminy – do unieszkodliwienia lub przeróbki.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Na terenie Gminy Stara Błotnica odpady z Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej i Apteki odbierane są przez wyspecjalizowane firmy na podstawie indywidualnych umów z wytwórcami. Następnie odpady te są unieszkodliwiane poza terenem gminy.

Baterie i akumulatory

Obecnie na terenie gminy nie ma zorganizowanego systemu zbiórki baterii i akumulatorów. Część odpadów tego typu jest oddawana w punktach sprzedaży (oddanie starego akumulatora przy zakupie nowego). Gmina nie posiada danych dotyczących ilości wytwarzanych odpadów tego typu.

Firmy zajmujące się usługami handlowymi mają podpisane umowy z firmami dotyczące odbioru zużytych akumulatorów i transportu ich w celu unieszkodliwienia. Część odpadów (baterie) trafia wraz ze strumieniem odpadów komunalnych na składowisko.

Odpady zawierające azbest

Na terenie gminy i powiatu nie ma składowiska odpadów azbestowych. Na terenie Województwa Mazowieckiego funkcjonuje 1 składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest w miejscowości Rachocin (gmina Sierpc, powiat sierpecki).

Na terenie gminy przeprowadzono inwentaryzację azbestowych pokryć dachowych oraz innych odpadów zawierających azbest. Wg szacunków na terenie gminy jest około 58.445 m² dachów z materiałów zawierających azbest.

Gmina nie posiada „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest”.

Na terenie powiatu 31 firm posiada decyzje Starosty Białobrzeskiego zatwierdzające PGON, które mogą działać przy usuwaniu azbestu na terenie powiatu białobrzeskiego. Wykaz firm posiadających decyzję Starosty Białobrzeskiego znajduje się w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Białobrzegach, dostępny jest również na tablicy ogłoszeń Starostwa oraz w Urzędzie Gminy Stara Błotnica.

Pestycydy

Odpady zawierające pestycydy pochodzą z przeterminowanych i wycofanych z obrotu środków ochrony roślin a także z bieżącej produkcji, dystrybucji i stosowania tych środków w rolnictwie. Gmina nie prowadzi ewidencji powstających na jej obszarze tego typu odpadów. Na terenie gminy Stara Błotnica nie ma również magazynów nieprzydatnych środków ochrony roślin.

Opakowania po środkach ochrony roślin (o kodzie 15 01 10*) są odbierane przez firmy które posiadają odpowiednie zezwolenia na zbieranie odpadów opakowaniowych. Niewielka część odpadów tego typu trafia do pojemników na odpady zmieszane.

Odpady zawierające PCB

Jednym z głównych problemów jest unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych zawierających PCB. Obecnie w kraju nie ma instalacji mogącej bezpiecznie niszczyć kondensatory zawierające PCB. Kondensatory zawierające PCB unieszkodliwiane są jedynie w instalacjach zagranicznych. Termiczne unieszkodliwianie płynów zawierających PCB, pochodzących z transformatorów i innych urządzeń elektroenergetycznych oraz ich dekontaminacja realizowana jest w dwóch krajowych instalacjach zlokalizowanych w Zakładach Chemicznych ROKITA S.A. w Brzegu Dolnym oraz Zakładach Azotowych ANWIL S.A. we Włocławku. Dekontaminacja urządzeń zawierających PCB realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Usług Specjalistycznych i Projektowych CHEMEKO Sp. z o.o. we Włocławku. Wszystkie urządzenia zawierające PCB, które zostaną zidentyfikowane podczas przeprowadzonej inwentaryzacji i kontroli powinny być przekazane do tych podmiotów gospodarczych.

Gmina nie posiada danych dotyczących ilości odpadów zawierających PCB.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbierany jest „na telefon”. Duża część odpadów tego typu trafia wraz ze strumieniem odpadów komunalnych na składowisko. Gmina nie posiada danych dotyczących ilości odpadów w rodzaju sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wraki samochodowe i opony

Na terenie Gminy Stara Błotnica zarejestrowanych jest 2673 samochodów (stan na 31.12.2007r.). Szacuje się, że rocznie powstaje ok. 50 szt. wraków samochodowych. Przyjmując średnią masę samochodu 940 kg, uzyskuje się roczną masę złomu samochodowego na poziomie około 47 tys. Mg. Ilość

wraków samochodowych będzie rosła w związku z dużą liczbą starych samochodów sprowadzanych do Polski z Europy Zachodniej.

Przy założeniu wymiany opon średnio co 4-5 lat szacuje się, że rocznie na terenie gminy występuje konieczność unieszkodliwienia około 7,6 tys. szt. opon różnych rozmiarów. Gmina nie posiada szczegółowych danych dotyczących ilości wraków samochodowych i zużytych opon. Wraki samochodowe są złomowane przez wyspecjalizowane firmy. Opony są odbierane podczas organizowanych przez gminę „wystawek”.

Oleje odpadowe

Przy założeniu, że jeden samochód zużywa rocznie około 5-7 litrów oleju, przy liczbie pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy szacuje się, że rocznie powstaje około 16 tys. litrów zużytego oleju. Firmy zajmujące się usługami handlowymi mają podpisane umowy z firmami dotyczące odbioru przepracowanych olejów i transportu ich w celu unieszkodliwienia.

1.3.3. Odpady z sektora gospodarczego

Na terenie Gminy Stara Błotnica działają podmioty gospodarcze, które wytwarzają odpady z produkcji. Są to m.in.: odlewnie i zakłady przetwórstwa spożywczego. W wielu rodzajach przemysłu udział kosztów zagospodarowania odpadów w kosztach produkcji może być poważny, a różnice w tym zakresie mogą przesądzać o konkurencyjności cenowej wyrobu. Dlatego zakłady dążące do obniżenia kosztów starają się zagospodarowywać, w sposób nieuciążliwy dla środowiska, odpady własne. Nieszkodliwe odpady z tego sektora trafiają na składowisko, natomiast odpady niebezpieczne są odbierane przez specjalistyczne firmy i wywożone są poza gminę – do przeróbki lub unieszkodliwienia, ponieważ gmina nie posiada na swym terenie składowiska odpadów przemysłowych.

1.3.4. Odpady poddawane procesom odzysku i unieszkodliwiania

Od 2003 roku gmina prowadzi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Odpady objęte segregacją to: szkło, folia spożywcza, opakowania plastikowe, metalowe i makulatura. Selektywną zbiórkę odpadów prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej w Starej Błotnicy, Przedsiębiorstwo Wywozu Nieczystości Stałych „ALMAX” Sp. z o.o. z siedzibą w Radomiu przy ul. Wrocławskiej 3 oraz PUH „Eko-Sam” s.c. z siedzibą w Kaszewskiej Woli 30.

Ilość i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom odzysku na terenie gminy (segregacja u „źródła”) w latach 2005-2008

Kod odpadu	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008
	Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]
15 01 01	4,47	27,00	5,38	3,20
15 01 02	2,53	26,00	5,21	3,48
15 01 04	0,20	0,30	-	2,00
15 01 07	4,77	7,50	2,54	0,73
RAZEM	11,97	60,80	13,13	9,41

* wg informacji Urzędu Gminy Stara Błotnica

Jak wynika z informacji firm wywozowych w strukturze wysegregowanych odpadów największy udział ma makulatura oraz tworzywa sztuczne. Najmniej zebrano metali – m.in. dlatego, że odpady metalowe są dostarczane przez mieszkańców do firm skupujących złom. Ilość wysegregowanych rocznie odpadów podlega wahanom.

1.4. Instalacje oraz podmioty gospodarcze zajmujące się przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów

Zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydane przez Starostę Białobrzieskiego dla podmiotów z terenu gminy Stara Błotnica posiadają:

- na zbieranie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne:
 - o Zakład Usługowo-Remontowy Samochodów, Maszyn i Urządzeń Rolniczych w Kaszowie,
- na zbieranie odpadów inne niż niebezpieczne:
 - o Marek Rosa – Nowy Kiełbów,
 - o Firma Handlowa „ANWO” – w Starym Kiełbowie,
 - o Zakład Gospodarki Komunalnej – Stara Błotnica,
 - o PPHU „PEELL-POL” – Stary Kadłubek.

Na terenie gminy zezwolenia na zbieranie odpadów opakowaniowych po środkach ochrony roślin o kodzie 15 01 10* posiadają:

- o Hurtownia Ogrodnicza – Kadłub,
- o Firma Handlowa AGART - Stara Błotnica.

Podmioty gospodarcze z terenu gminy prowadzące odzysk odpadów:

Podmiot gospodarczy	Nr decyzji	Odzysk	kod	Ilość
Zakład Mechaniczno-Odlewniczy , Jan Maik, Jarosław Maik, Stare Żdźary 75, 26-806 Stara Błotnica	ROŚ.7644-O/11/02 z 16.10.2002r., zm.ROŚ.7644-O/1/03 z 15.01.2003r.	Rdzenie i formy odlewnicze Wybrakowane wyroby żeliwne Odpady i złomy metaliczne	10 09 08, 10 09 80, 17 04 05	20 Mg/rok, 62 Mg/rok 450 Mg/rok
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „JAKBEX“, Krzysztof Bednarczyk Gózd Stary 4, 26-806 Stara Błotnica	ROŚ.7644-O/19/02 z 7.10.2002r., zm. ROŚ.7644-O/31/05/TB z 2.09.2005r	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów Mieszanka popiołowa-żużłowa z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	10 01 01, 10 01 80,	900 Mg/rok, 900 Mg/rok

1.5. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami

Na terenie gminy nie ma funkcjonującego składowiska odpadów. Większość odpadów komunalnych jest składowana na składowisku w Urbanowie (w powiecie Radomskim) bez segregacji i bez odzysku surowców wtórnych. Wprowadzona w 2003 roku wstępna segregacja w systemie workowym jest w fazie początkowej i ilość odzyskiwanych surowców wtórnych stanowi niewielką część strumienia odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Rozpoczęty proces wstępnej segregacji powinien być kontynuowany. Z uwagi na plany dalszego rozwoju gminy należy liczyć się ze wzrostem zapotrzebowania na składowanie i zabezpieczanie odpadów z różnych sektorów: komunalnych, przemysłowych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych i innych.

1.6. Wnioski

Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami pozwala na przedstawienie wniosków:

- Niezbędnym działaniem w następnych latach jest kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych „u źródła” dla osiągnięcia wymaganych wskaźników odzysku surowców wtórnych.
- Należy podjąć działania w celu lokalizacji i likwidacji dzikich wysypisk istniejących na terenie gminy.
- Należy stworzyć program edukacji proekologicznej adresowany zarówno do dzieci (szkoły podstawowe i gimnazja) jak i do dorosłych.

II. Plan Gospodarki Odpadami

2.1. Prognozowane zmiany wpływające na gospodarkę odpadami

Wpływ na gospodarkę odpadami w regionie w najbliższych latach będą miały: zmiany demograficzne, rozwój budownictwa mieszkaniowego, rozwój gospodarczy gminy oraz zmiany struktury odpadów komunalnych.

2.1.1. Demografia

Wg stanu na 31 grudnia 2007 roku w gminie było zameldowanych 5200 mieszkańców.

Prognozowana liczba mieszkańców gminy Stara Błotnica w latach 2009 – 2016 wyniesie:

Gmina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stara Błotnica	5289	5290	5295	5300	5300	5305	5308	5310

2.1.2. Rozwój gospodarczy

Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Błotnica oraz strategia rozwoju przewiduje lokalizację różnych form działalności gospodarczej na terenie gminy. Preferowana ma być działalność nieuciążliwa dla środowiska. Program gospodarki odpadami powinien uwzględniać perspektywiczne zwiększenie ilości odpadów z sektora gospodarczego.

2.1.3. Mieszkalnictwo

Wzrost liczby mieszkań na terenie gminy szacowany jest przy założeniu utrzymania dotychczasowego tempa przyrostu.

Prognoza liczby mieszkań i powierzchni użytkowa mieszkań w gminie Stara Błotnica:

2007		2012		2016	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
1281	117 139	1306	117 889	1326	118 489

Według prognoz liczba mieszkań w gminie będzie systematycznie rosła. Może to mieć związek z tendencją panującą w chwili obecnej, czyli z szukaniem przez mieszkańców większych miast ciekawych przyrodniczo lub blisko położonych atrakcyjnych terenów wiejskich.

2.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów

Poniższe zestawienie przedstawia ilość odpadów komunalnych wytworzonych i wywiezionych z terenu gminy w latach 2007-2008.

	Ilość wywiezionych odpadów komunalnych (Mg)	Odpady odzyskane w wyniku wstępnej segregacji (u źródła) (Mg)
Rok 2007	352,97	13,13
Rok 2008	570,81	9,41

* wg danych Urzędu Gminy Stara Błotnica

Z terenu Gminy Stara Błotnica w roku 2008 wywieziono 570,81 Mg odpadów komunalnych. Dane te obejmują tylko odpady wywiezione legalnie na składowiska przez wyspecjalizowane firmy działające na zlecenie Urzędu Gminy. W tej statystyce nie są uwzględnione odpady spalane w gospodarstwach domowych oraz te wywożone na „dzikie wysypiska”. Dlatego też trudniej jest oszacować perspektywę ilości odpadów wytworzonych w gminie w przyszłości.

Szacunkowe ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy w 2008 roku oraz prognoza na kolejne lata:

	2008	2010	2012	2015
Odpady kuchenne podlegające biodegradacji	208	217	226	236
Odpady zielone	32	34	35	37
Papier karton nieopakowaniowe	60	63	66	68
Opakowania z papieru i tektury	60	63	66	68
Opakowania wielomateriałowe	13	14	15	15
Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	84	88	92	95
Opakowania z tworzyw sztucznych	36	38	40	41
Odpady tekstylne	28	29	31	32
Szkło nieopakowaniowe	11	12	12	13
Opakowania ze szkła	63	66	69	72
Metale	26	27	28	29
Opakowania z blachy stalowej	7	8	8	8
Opakowania z aluminium	4	4	5	5
Odpady mineralne	96	100	104	108
Drobna frakcja popiołowa	241	251	263	273
Odpady wielkogabarytowe	72	75	78	81
Odpady budowlane	143	150	156	163
Odpady niebezpieczne	9	10	10	11
RAZEM	1195	1247	1303	1356

* Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego

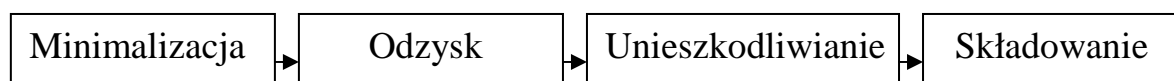
Szacunkowe dane ilości wytwarzanych odpadów są dużo większe niż dane ze składowiska odpadów. Są też zapewne bliższe stanu rzeczywistego. Dlatego też należy podjąć jak najbardziej skuteczne działania w celu zdecydowanego zmniejszenia ilości odpadów oraz zwiększeniu odzysku surowców wtórnych.

2.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów

Podstawowym warunkiem racjonalnej gospodarki odpadami jest selektywna zbiórka. Pozwala ona na:

- pozyskiwanie surowców wtórnych bez nadmiernego obciążania linii w sortowniach,
- zmniejszenie strumienia odpadów trafiających na składowiska (wydłużenie czasu ich eksploatacji),
- umożliwia tworzenie stabilnego rynku surowców wtórnych i przemysłu przetwarzającego te surowce.

Schemat racjonalnego gospodarowania odpadami:

Minimalizacja ilości odpadów – osiągnięta przez wstępną segregację

Odzysk – wykorzystanie odzyskanych surowców wtórnych w gospodarce

Unieszkodliwianie – pozbawienie pozostałych odpadów właściwości szkodliwych dla środowiska

Składowanie – docelowe składowanie odpadów obojętnych dla środowiska

Podstawowe systemy selektywnej zbiórki odpadów to:

- **System zbiorczych punktów selektywnego gromadzenia** (tzw. kontener w sąsiedztwie) - ustawienie w wybranych punktach gminy specjalnie oznakowanych kontenerów przeznaczonych do zbierania: szkła, papieru, tworzyw sztucznych, metali. Odpady zmieszane (frakcja mokra) gromadzi się w osobnych pojemnikach. System ten stosuje się w rejonach o wysokim stopniu urbanizacji.
- **System zbiórki „u źródła”** - rozstawienie pojemników na poszczególne frakcje odpadów w miejscu ich powstawania (gospodarstwa domowe, posesje przy punktach usługowych itp.). Rozróżnia się 3 systemy:
 - dwupojemnikowy – pojemniki na frakcję suchą i frakcję mokrą
 - trójpojemnikowy – pojemnik na surowce wtórne, pojemnik na odpady do kompostowania, pojemnik na pozostałe odpady
 - wielopojemnikowy – pojemniki na: szkło, papier, tworzywa sztuczne, odpady do kompostowania oraz pozostałe odpady

- **System centralnych punktów selektywnego gromadzenia**, opiera się na stworzeniu ogrodzonych, nadzorowanych miejsc wyposażonych w zestawy kilku pojemników i kontenerów. Punkty mogą odbierać również odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne, motoryzacyjne, budowlane. System taki obsługuje skupiska ludności około 20 tys. mieszkańców.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami przewiduje utworzenie Regionalnych Zakładów Gospodarki Odpadami (RZGO), dysponującymi nowoczesnymi systemami segregacji i unieszkodliwiania odpadów (np. unieszkodliwianie termiczne, biochemiczne, fizykochemiczne) oraz spełniającymi wymogi bezpieczeństwa składowiskami obojętnego chemicznie i biologicznie balastu. Zgodnie z przepisami, regulującymi składowanie odpadów komunalnych konieczne będzie uzyskanie tzw. pozwolenia zintegrowanego, co w praktyce oznacza, że za kilka lat nie będzie możliwe docelowe składowanie odpadów na istniejących składowiskach.

2.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów

Z uwagi na rosnącą ilość wytwarzanych odpadów komunalnych występuje konieczność zmniejszania ich objętości przed ostatecznym składowaniem. Istnieje również szansa na odzyskanie możliwych do odzyskania surowców i energii. Najpopularniejsze sposoby unieszkodliwiania pozostałych po segregacji odpadów komunalnych to:

- spalanie – termiczne unieszkodliwianie zmniejszające masę odpadów składowanych. Ciąg technologiczny do spalania składa się z urządzeń do przygotowania odpadów: pieca z systemem do odzysku ciepła, instalacji do oczyszczania spalin, systemu kontroli toksyczności spalin oraz urządzeń do usuwania popiołu i żużla
- wykorzystanie niektórych frakcji odpadów jako paliwa alternatywne – spalanie odpadów odbywa się nie w piecu do spalania odpadów, ale w palenisku funkcjonującej instalacji przemysłowej (kotły fluidalne i paleniska rusztowe w zakładach energetycznych, siłowniach przemysłowych, cementowniach itp.). Paliwami mogą być np. guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne. W systemie tym konieczny jest ciągły monitoring spalin.
- piroliza – polega na odgazowaniu różnego rodzaju odpadów (guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne) i spalanie produktów gazowych procesu.
- ekobetonowanie – wykorzystanie niektórych rodzajów odpadów jako domieszki do betonów, stosowanych do budowy m.in. podbudowy dróg i

ulic, budowy obwałowań składowiska odpadów, budowy barier dzwękochłonnnych itp.

- kompostowanie – proces, który może być prowadzony w warunkach naturalnych (pryzmy) lub w bioreaktorach. Kompostowaniu mogą być poddane odpady organiczne z gospodarstw domowych, targowisk, pielęgnacji zieleni itp.
- pryzma energetyczna – odpady ulegające biodegradacji składowane są w pryzmach, w których odbywa się beztlenowy proces ich rozkładu. Powstający w wyniku procesu rozkładu biogaz wykorzystuje się do wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej.

Na terenie gminy trudno byłoby zastosować którąś z wymienionych powyżej technologii. Możliwa jest natomiast budowa „czystej” kompostowni – pryzmy, na której byłyby przerabiane wyłącznie czyste odpady biologiczne

2.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami

Główne rodzaje odpadów, jakie powstają na terenie gminy można podzielić na:

- komunalne: stałe i ciekłe odpady z gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej, odpady z ogrodów i parków, odpady uliczne (tzw. zmiotki), nieczystości ze zbiorników bezodpływowych
- inne: wraki samochodowe, odpady z zakładów opieki zdrowotnej i weterynaryjnej, odpady budowlane (gruz, ziemia), odpady z działalności usługowej i produkcyjnej.

Główne cele planu gospodarki odpadami to:

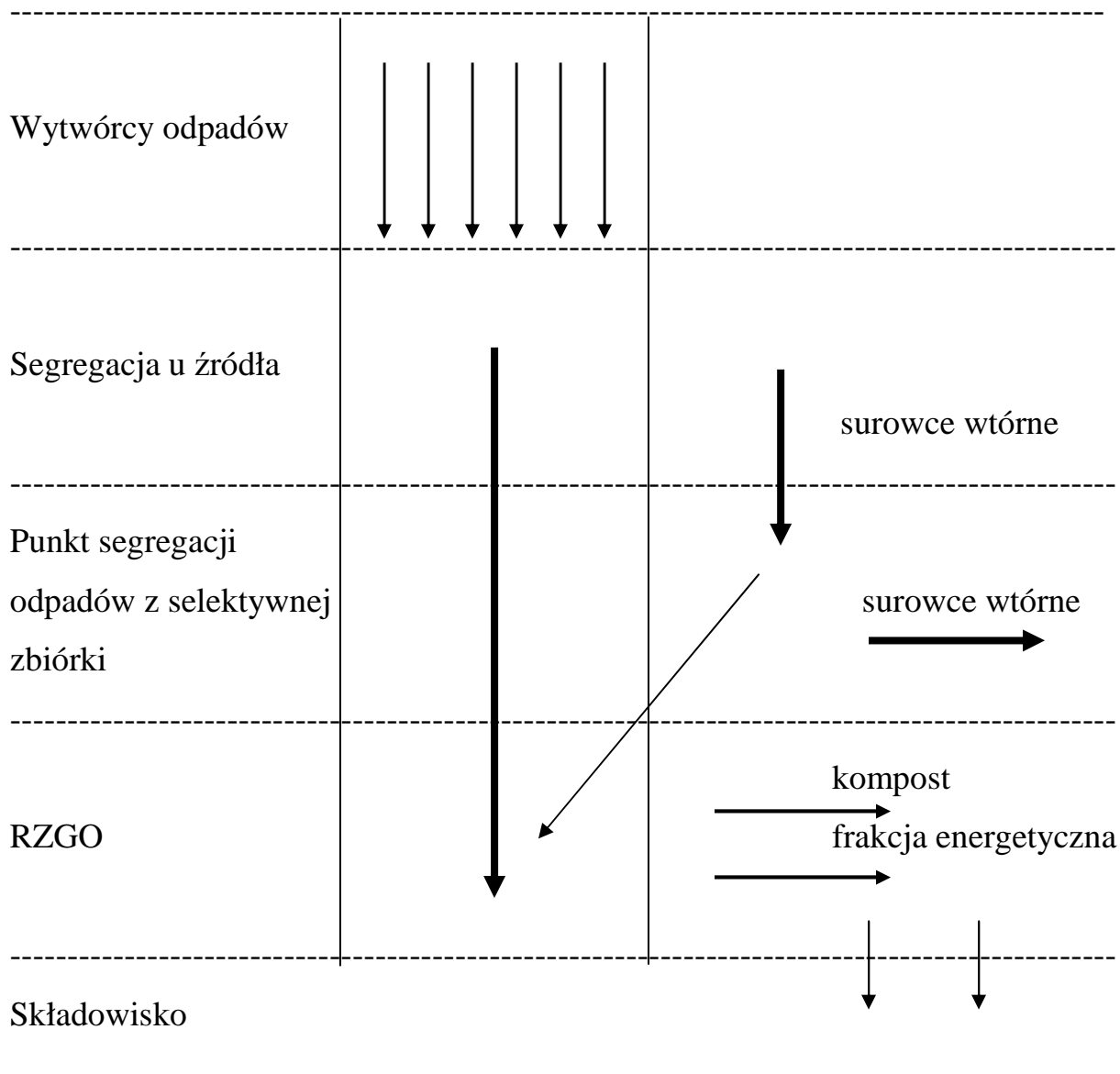
- zapobieganie powstawaniu odpadów
- zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia powstałych odpadów

Realizacja głównych celów wymaga podjęcia szeregu działań, m.in.:

- wprowadzenia powszechnego systemu segregacji odpadów podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców

2.4.1. Schemat gospodarki odpadami na terenie gminy

Docelowy system zbierania, segregacji i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przedstawia poniższy schemat:

Planowany system gospodarki odpadami przewiduje trzy etapy działań:

1. Segregacja „u źródła”

Odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą poddawane są wstępnej segregacji „u źródła”. W wyniku wstępnej segregacji zostanie oddzielona

frakcja sucha (papier, szkło, plastik, metale), która będzie transportowana do punktu segregacji odpadów i poddawana wtórnej segregacji.

2. Segregacja w punkcie segregacji odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki

Odpady zmieszane, odbierane z gospodarstw domowych, będą przewożone na składowisko odpadów w Urbanowie (powiat Radomski) do czasu jego funkcjonowania. Po zamknięciu składowiska (zamknięcie przewidziane na rok 2012), odpady będą trafiały do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami w Radomiu-Wincentowie. Odpady pochodzące ze wstępnej segregacji transportowane będą do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Radomiu, gdzie będą poddane procesowi wtórnej segregacji. W przypadku powstania w Białobrzegach powiatowego punktu segregacji odpadów odpady zebrane w wyniku selektywnej zbiórki będą kierowane do w/w punktu. Odzyskane surowce wtórne będą magazynowane w specjalnych pomieszczeniach, a następnie odbierane przez firmy w celu ich zagospodarowania.

Odpady wielkogabarytowe do czasu utworzenia Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów będą zbierane akcyjnie, tj. poprzez okresowy odbiór bezpośrednio od mieszkańców. Akcje najlepiej przeprowadzać dwa razy w roku (wiosna, jesień). Po utworzeniu Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów odpady wielkogabarytowe będą zbierane w PDGO. Rozważane są 2 warianty lokalizacji PDGO – na terenie gminy Stara Błotnica lub dla kilku gmin w ramach współpracy samorządów w utworzeniu wspólnych PDGO - na terenie powiatu.

Odpady wielkogabarytowe przewożone będą do obiektów i instalacji RZGO, gdzie nastąpi ich wtórne sortowanie, konfekcjonowanie i demontowanie.

3. RZGO – Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami zakłada utworzenie na terenie województwa 6 Regionalnych Zakładów Gospodarki Odpadami (RZGO), posiadających wymagane pozwolenia i spełniających wymogi ochrony środowiska. Dla subregionu radomskiego przewiduje się lokalizację RZGO na istniejącym składowisku w Radomiu-Wincentowie.

Zgodnie z zapisami projektu KPGO 2010 RZGO powinny spełniać następujące warunki:

- w zakresie technicznym winny spełniać kryteria najlepszej dostępnej techniki,
- winny stanowić obiekty regionalne posiadające moce przerobowe wystarczające do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego minimum przez 150 tys. mieszkańców, powinny zapewniać co najmniej następujący zakres usług:

- sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie,
- kompostowanie odpadów zielonych,
- mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie odpadów resztkowych i pozostałości z sortowni,
- zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych,
- składowanie odpadów balastowych,
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

Odpady niebezpieczne wydzielone z odpadów zmieszanych w ciągu technologicznym RZGO będą czasowo magazynowane w Rotacyjnym Magazynie Odpadów Niebezpiecznych i innych niż Niebezpieczne, a następnie będą transportowane poza RZGO w celu unieszkodliwienia.

2.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

Z analizy danych zbiórki, odzysku, recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów wynika, że najgorsza sytuacja jest w sektorze odpadów komunalnych – większość tych odpadów składowana jest bez segregacji. Konieczne jest podjęcie działań, które zmienią tę sytuację. Działania powinny dotyczyć następujących obszarów:

- zapobieganie powstawaniu odpadów (optymalizacja gospodarki materiałowej, modernizacja urządzeń – poprawa wydajności, nowe technologie, recykling i ponowne użycie)
- poprawa gospodarki odpadami (optymalizacja transportu, intensyfikacja odzysku, unieszkodliwianie)
- optymalizacja sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i docelowych składowisk (zamykanie składowisk, niespełniających wymogów ochrony środowiska, modernizacja i rozbudowa regionalnych składowisk odpadów).

2.5.1. Odpady komunalne

Podstawowym działaniem, poprawiającym gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy, będzie rozszerzenie powszechnej segregacji odpadów w miejscu ich powstawania. Odpady pochodzące ze wstępnej segregacji transportowane będą do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Radomiu, gdzie będą poddane procesowi wtórnej segregacji. W przypadku powstania w Biało-brzegach powiatowego punktu segregacji odpadów odpady zebrane w wyniku selektywnej zbiórki będą kierowane do w/w punktu. Efektem funkcjonowania tego systemu będzie minimalizacja strumienia odpadów, trafiających na docelowe składowisko (RZGO). Wprowadzenie systemu

segregacji „u źródła” poprzedzone będzie szeroką kampanią informacyjną i edukacyjną. Odpady komunalne, które nie będą zbierane w sposób selektywny, gromadzone będą w workach w kolorze czarnym. Przy zabudowie wielorodzinnej, obiektach użyteczności publicznej i terenach otwartych rozstawione zostaną kontenery. Odpady zmieszane, odbierane z gospodarstw domowych, będą trafiały do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami. Opakowania szklane, plastikowe, papierowe i kartonowe będą zbierane w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej w systemie wieloworkowym, a na terenach otwartych i przy obiektach użyteczności publicznej w systemie wielopojemnikowym (pojemniki na selektywną zbiórkę będą ustawione w miejscach ogólnodostępnych). Po przetransportowaniu odpadów z gospodarstw do punktu segregacji odpadów nastąpi wtórna segregacja na linii sortowniczej.

2.5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji

Na terenie Gminy Stara Błotnica podstawowym źródłem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji są odpady z gospodarstw domowych, odpady kuchenne, odpady z ogródków, pól. Szacunkowe dane ilości tego rodzaju odpadów w roku 2007 wyniosły 185 Mg. Odpady te w większości zagospodarowywane są w miejscu ich powstawania – jako kompost oraz jako pasze dla zwierząt. Część odpadów kuchennych z pewnością trafia na składowisko docelowe jako odpady zmieszane. Zmniejszenie ilości tego typu odpadów trafiających na składowisko powinno przynieść propagowanie przydomowych kompostowników oraz zagospodarowanie przetworzonych w nich odpadów w działalności rolniczej. Właściciele gospodarstw rolnych, zwłaszcza tych większych, ekologicznych, mogliby używać wyprodukowany przez siebie kompost jako nawóz naturalny. W planowanym systemie gospodarki odpadami bioodpady z zabudowy jednorodzinnej będą częściowo trafiały na przydomowe kompostowniki, a pozostała część trafi do ZUOK w Radomiu, gdzie będzie przetwarzana. Odpady z zabudowy wielorodzinnej oraz odpady zielone z parków i ogrodów będą trafiały do specjalnych pojemników na odpady ulegające biodegradacji, skąd będą wywożone przez wyspecjalizowane firmy do kompostownika zlokalizowanego przy powiatowym punkcie segregacji odpadów. Wytworzony kompost będzie zagospodarowywany przez miejskie firmy komunalne.

Celem w zakresie gospodarki odpadami biodegradowalnymi jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko, aby nie było składowanych:

- w 2010 r. więcej niż 75%
- w 2013 r. więcej niż 50%
- w 2020 r. więcej niż 35%

masy tych odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995 r.

2.5.3. Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne będą czasowo gromadzone w Punkcie Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO), który ma się znajdować na terenie gminy Stara Błotnica lub na terenie powiatu (utworzenie PDGO w porozumieniu z samorządami innych gmin), jak również będą odbierane bezpośrednio od wytwórców przez wyspecjalizowane firmy. Planowany system gospodarki poszczególnymi rodzajami odpadów niebezpiecznych w gminie Stara Błotnica:

- Odpady medyczne i weterynaryjne – odpady z Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej i Apteki odbierane są przez wyspecjalizowane firmy na podstawie zawartych umów. Odpady te unieszkodliwiane są przez wyspecjalizowane firmy poza terenem gminy – umowy na wywóz zawierają placówki medyczne. Nie przewiduje się zmian tego systemu. Przetworzone leki będą zbierane w pojemnikach ustawionych w aptece oraz Zakładzie Opieki Zdrowotnej i wywożone poza teren gminy przez wyspecjalizowane firmy. Termometry rtęciowe będzie można oddawać w aptekach, które będą posiadały pojemniki na tego typu odpady. Zebrane termometry rtęciowe następnie trafią do przedsiębiorstwa wyspecjalizowanego w ich utylizacji. Padłe zwierzęta – w okresie obowiązywania planu będą zawierane przez gminę umowy na odbiór i utylizację odpadów weterynaryjnych z firmami zajmującymi się utylizacją tych odpadów.
- Wyeksploatowane pojazdy będą odbierane przez wyspecjalizowane firmy zajmujące się demontażem wraków samochodowych. Wykaz takich firm jest dostępny w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim.
- Opony – ilość pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy Stara Błotnica wynosi 2673 . Przy założeniu wymiany opon średnio co 5 lat szacuje się, że rocznie wystąpi konieczność utylizacji około 2.500 szt. opon różnych rozmiarów. Odpady tego rodzaju będą przewożone do ZUOK, skąd będą transportowane do wyspecjalizowanych firm prowadzących unieszkodliwianie odpadów gumowych.
- Oleje – odpadowe oleje, efekt procesów produkcyjnych oraz oleje zbierane w punktach obsługi samochodów, stacjach benzynowych itp. są odbierane od wytwórców przez wyspecjalizowane firmy. Także w PDGO powinna znajdować się instalacja do czasowego gromadzenia odpadów olejowych.
- Zużyte baterie i akumulatory – przy założeniu średniej „żywności” akumulatora około 3,5 roku, przy liczbie pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy szacuje się, że rocznie powstawać będzie około 8 Mg odpadów tego rodzaju. Podstawową formą zbiórki akumulatorów będzie przyjmowanie przez punkty sprzedaży wraz z zakupem nowego. Zbieranie zużytych baterii będzie zorganizowane przez bezpośrednie dostarczenie odpadów do PDGO, a także poprzez odbiór w punktach

sprzedaży, gdzie będą rozstawione pojemniki na zużyte baterie. Odpady te zostaną wywiezione przez wyspecjalizowaną firmę poza teren gminy w celu unieszkodliwienia.

- Azbest – na terenie gminy znajduje się około 58 445 m² płyt azbestowo-cementowych. Inwentaryzacja powinna być corocznie aktualizowana, gdyż jej wyniki stanowiąc będą podstawę opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Założeniem jest podjęcie działań informacyjnych i edukacyjnych, które przyczynią się do usuwania wyrobów azbestowych z budynków i instalacji. Odpady zawierające azbest będą transportowane przez wyspecjalizowane firmy na składowisko w miejscowości Rachocin (gmina Sierpc, powiat sierpecki) lub na inne składowiska zlokalizowane poza terenem województwa, posiadające odpowiednie zezwolenia.
- PCB - obecnie w kraju realizowany jest program likwidacji PCB z terminem zakończenia w 2010 roku. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn. 24.06.2002 (Dz.U.96 poz.860) podmioty gospodarcze miały obowiązek przeprowadzenia inwentaryzacji urządzeń zawierających PCB (eksploatowanych i wycofanych z eksploatacji) oraz magazynowanych odpadów PCB w terminie do 31.12.2002 r., a następnie przedłożenia informacji o wynikach inwentaryzacji Wojewodzie. Obecnie brak jest pełnego rozeznania o ilości urządzeń zawierających PCB oraz magazynowanych odpadach PCB na terenie gminy Stara Błotnica. W związku z tym na terenie gminy należy zinwentaryzować lokalizacje wszelkich instalacji zawierających PCB, opracować harmonogram ich usunięcia oraz przeprowadzić likwidację i dekontaminację urządzeń zawierających PCB (przede wszystkim transformatory i kondensatory z olejem zawierającym domieszkę PCB). Występowanie substancji zawierających PCB powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju, ilości i miejscu występowania powinny być przekazane do Wójta, który okresowo przedkłada Marszałkowi Województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska. Do 2010 roku urządzenia zawierające PCB powinny zostać zlikwidowane i unieszkodliwione przez wyspecjalizowane firmy.
- Odpady elektryczne i elektroniczne (zużyte sprzęty) odpady te będą odbierane przez wyspecjalizowaną firmę i transportowane do punktu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEE) zlokalizowanego w Radomiu-Wincentowie.
Zużyte świetlówki będą oddawane w każdym sklepie lub hurtowni przy zakupie nowej. Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. nr 180, poz. 1495 z późn. zm.) w zbiórkę zużytego sprzętu włączone są placówki handlu detalicznego i hurtowego. Przy sprzedaży urządzeń i artykułów

gospodarstwa domowego sprzedawcy detaliczni i hurtowi są zobowiązani do nieodpłatnego przyjęcia tego samego rodzaju zużytego sprzętu na zasadzie 1:1.

- Opakowania po środkach ochrony roślin będą odbierane w punktach sprzedaży, a także będzie je można bezpośrednio dostarczyć do PDGO, skąd zostaną wywiezione przez wyspecjalizowaną firmę poza teren gminy w celu unieszkodliwienia.
- Chemikalia – zbiórka tego typu odpadów odbywać się będzie poprzez bezpośrednie dostarczenie do PDGO.
- Odpady zubożające warstwę ozonową - zbieranie odpadów tego typu będzie organizowane przez bezpośrednie dostarczenie odpadów do PDGO oraz przez odbieranie zużytych urządzeń w punktach sprzedaży. Odpady te zostaną wywiezione przez wyspecjalizowaną firmę poza teren gminy w celu unieszkodliwienia.
- Pozostałe odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych będą wydzielane w punkcie segregacji w procesie wtórnej segregacji.

2.5.4. Odpady z sektora gospodarczego

Gmina nie ma na swoim obszarze dużych zakładów przemysłowych. Odpady z sektora gospodarczego z produkcji żywności to, przede wszystkim, odpady ulegające biodegradacji. Inne odpady dotyczą procesu technologicznego i należy podjąć działania, których efektem będzie zmniejszenie ilości tego rodzaju odpadów. Mogą to być:

- promocja nowoczesnych, „czystych” technologii,
- promocja termomodernizacji budynków,
- promocja modernizacji systemów grzewczych (zmniejszenie ilości powstających popiołów),
- wzmocnienie kontroli przestrzegania warunków postępowania z odpadami przez podmioty gospodarcze.

Gmina powinna wspierać wszelkie działania zmierzające do zagospodarowania odpadów z tego obszaru.

2.5.5. Osady ściekowe

Z terenu gminy Stara Błotnica ścieki wywożone są do Oczyszczalni w Białobrzegach i w Jedlińsku. Skratki i piasek z oczyszczalni deponowane są na składowiskach odpadów i wykorzystywane jako warstwa przesypowa. Osady ściekowe wykorzystywane są przez rolników jako nawóz. Nie planuje się zmian działającego systemu gospodarowania osadami ściekowymi. W miarę rozwoju sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków na terenie gminy należałoby znaleźć rozwiązanie problemu deponowania lub wykorzystania rolniczego osadów ściekowych. W związku z powyższym konieczne jest opracowanie prognozy

ilości osadów oraz określenie ich charakterystyki w celu analizy możliwości ich wykorzystania lub unieszkodliwienia.

Zgodnie z WPGO dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 należy dążyć do:

- sukcesywnego wykorzystywania osadów ściekowych nagromadzonych na terenach oczyszczalni ścieków, do osiągnięcia 30% wykorzystania nagromadzonych osadów w roku 2011;
- całkowitego ograniczenia składowania osadów ściekowych do roku 2015.

2.5.6. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej

Odpady budowlane umieszczane będą na terenie nieruchomości odrębnie od pozostałych odpadów komunalnych, w kontenerach/pojemnikach dostarczonych przez uprawniony podmiot, w miejscach dostępnych do odbioru przez jednostkę wywozową. Zbiórka odpadów budowlanych prowadzona będzie według potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców. Odpady powstające podczas rozbiórki lub remontów obiektów budowlanych, nadające się do zagospodarowania (gruz budowlany) będą transportowane przez wyspecjalizowane firmy do ZUOK w Radomiu-Wincentowie, gdzie będzie znajdowała się linia przerobu odpadów budowlanych. Azbest (eternit) podczas rozbiórki obiektów budowlanych będzie demontowany i odbierany przez specjalistyczne firmy.

2.5.7. Odpady opakowaniowe

Realizacja założeń gospodarki odpadami opakowaniowymi na szczeblu gminnym, powinna spowodować zmniejszenie ilości tych odpadów trafiających na składowisko. Możliwe jest to do osiągnięcia poprzez wprowadzenie systemu segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania. Opakowania szklane, plastikowe, papierowe i kartonowe będą zbierane w systemie wieloworkowym (zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna) oraz wielopojemnikowym (obiekty użyteczności publicznej oraz tereny otwarte), a następnie będą odbierane przez firmę, z którą gmina podpisze odpowiednią umowę.

Ważnym elementem planu jest również zbiórka opakowań po środkach ochrony roślin, które zawierają szkodliwe substancje. Tego rodzaju opakowania należy traktować jako odpad niebezpieczny, który powinien być gromadzony osobno np. w PDGO, a następnie transportowane z zachowaniem wymogów prawa do punktów unieszkodliwiania.

Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów poprzedzone będzie szeroką akcją informacyjną (edukacja ekologiczna).

2.6. Zdania strategiczne obejmujące lata 2009-2016

Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Stara Błotnica definiuje cele strategiczne które obejmują okres 8 lat - zadania priorytetowe na lata 2009-2012 oraz zadania perspektywiczne na lata 2013-2016.

Do zadań strategicznych, które będą realizowane w latach 2009-2016 należą:

- Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych i systemem selektywnej zbiórki
- Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)
- Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu wraz z wymianą na nowe pokrycia
- Organizacja systemu zbiórki padłych zwierząt
- Budowa PDGO na terenie gminy Stara Błotnica lub współpraca w utworzeniu PDGO z samorządami innych gmin powiatu
- Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych
- Rozwój systemów zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności
- Monitoring składowiska odpadów w Starym Kadłubie
- Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy
- Coroczna aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających PCB

Zadania dotyczące edukacji ekologicznej na terenie gminy Stara Błotnica:

- Edukacja na temat szkodliwości i prawidłowych sposobów postępowania z olejami odpadowymi, bateriami i akumulatorami, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym.
Edukacja w zakresie metod unieszkodliwiania PCB oraz bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest
- Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na temat prawidłowych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych, ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową

2.6.1. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami (na lata 2009 – 2012)

Podstawowym zadaniem Samorządu Gminy Stara Błotnica będzie rozpoczęcie procesu wprowadzenia systemu gospodarki odpadami.

CELE

- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
- popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
- objęcie 100% gminy systemem selektywnego zbierania (do końca 2009 r.) poszczególnych frakcji odpadów komunalnych:
 - odpadów zielonych z parków i ogrodów,
 - papieru i tektury,
 - odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na kolory
 - tworzyw sztucznych i metali,
 - odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym: zużyte baterie i akumulatory, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów)
 - odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano-remontowych.

DZIAŁANIA

- opracowanie programu informacyjnego o selektywnej zbiórce odpadów
- opracowanie i wdrożenie gminnego programu usuwania materiałów zawierających azbest wraz z wymianą na nowe pokrycia
- rozszerzenie systemu segregacji odpadów „u źródła” na terenie całej gminy
- organizacja systemu zbiórki padłych zwierząt
- budowa PDGO na terenie gminy Stara Błotnica lub w ramach porozumienia międzygminnego - na terenie powiatu

OCZEKIWANE EFEKTY

Realizacja planowanych działań powinna doprowadzić do:

- wprowadzenia – w wyniku szeroko prowadzonej akcji informacyjno-popularyzacyjnej – spójnych zasad finansowania unieszkodliwiania odpadów komunalnych (zanieczyszczający płaci)
- objęcie całej gminy systemem segregacji odpadów
- osiągnięcia (do 2011 roku) limitów odzysku i recyklingu na poziomie:
 - odpadów wielkogabarytowych – 45%
 - odpadów budowlanych – 54%
 - odpadów niebezpiecznych – 20%
 - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55-80%
- skierowanie w roku 2011 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 63% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

PUNKT DOBROWOLNEGO GROMADZENIA ODPADÓW

Planuje się utworzenie Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO), na terenie gminy Stara Błotnica lub w ramach porozumienia międzygminnego na terenie powiatu.

PDGO będzie zamkniętym, dozorowanym obiektem, do którego mieszkańcy (a także niewielkie przedsiębiorstwa) będą mogli dowozić bezpłatnie określone odpady powstające w sposób nieregularny oraz w małych ilościach. Dotyczy to odpadów wielkogabarytowych, złomu, odpadów budowlano – remontowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów zielonych, zużytych opon, szkła, tworzyw, papieru. Poszczególne frakcje odpadów gromadzone będą oddzielnie. PDGO powinien obejmować ludność w promieniu nie przekraczającym 10 - 15 min. jazdy samochodem. W punktach tych można zebrać od 8-20% wszystkich odpadów zbieranych selektywnie. Zgromadzone odpady w dalszej kolejności kierowane będą do stacji przeładunkowych (SPO) lub bezpośrednio do instalacji odzysku/unieszkodliwiania, funkcjonujących w ramach Regionalnych Obszarów Gospodarki Odpadami.

Harmonogram rzeczowy najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2009-2012:

L.p.	Przedsięwzięcie	Jednostka odpowiedzialna
1	Opracowanie aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami	Wójt gminy
2	Popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów	Wójt gminy
3	Wdrożenie systemu odbioru odpadów posegregowanych i zmieszanych od mieszkańców	Wójt gminy
4	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów	Wójt gminy
5	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów	Wójt gminy
6	Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu wraz z wymianą na nowe pokrycia	Wójt gminy
7	Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)	Wójt gminy
8	Organizacja systemu zbiórki padłych zwierząt	Wójt gminy
9	Monitoring składowiska odpadów w Starym Kadłubie	Wójt gminy
10	Budowa PDGO na terenie gminy Stara Błotnica lub współpraca w utworzeniu PDGO z samorządami innych gmin powiatu	Wójt gminy

11	Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych (do 2011r.)	
12	Rozwój systemu zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Wójt gminy
13	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt gminy
14	Edukacja na temat szkodliwości i prawidłowych sposobów postępowania z olejami odpadowymi, bateriami i akumulatorami, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Edukacja w zakresie metod unieszkodliwiania PCB oraz bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Wójt gminy
15	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na temat prawidłowych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych, ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Wójt gminy
16	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt gminy

Środki finansowe na wyżej przedstawione cele będą pochodzić z:

- Funduszy Ochrony Środowiska,
- Budżetu Państwa,
- Budżetu Powiatu,
- Budżetu Gminy,
- Funduszy UE.

2.6.2. Cele gospodarki odpadami na lata 2013 – 2016

Podstawowym celem planu gospodarki odpadami na lata 2013-2016 jest kontynuacja wprowadzonego systemu.

CELE

- kontynuacja powszechnego systemu segregacji „u źródła” oraz odbioru odpadów posegregowanych i odpadów zmieszanych z terenu gminy
- wymiana pokryć dachowych zawierających azbest

DZIAŁANIA

- kontynuacja działań informacyjnych na temat segregacji odpadów
- objęcie całej gminy zorganizowaną zbiórką odpadów oraz systemem segregacji odpadów „u źródła”
- kontynuacja programu wymiany pokryć dachowych zawierających azbest
- kontynuacja zbiórki padłych zwierząt

OCZEKIWANE EFEKTY

- minimalizacja ilości odpadów poza systemem (składowanych na „dzikich wysypiskach”)
- zwiększenie zainteresowania mieszkańców gminy wymianą pokryć dachowych zawierających azbest
- osiągnięcie (do 2015 roku) limitów odzysku i recyklingu na poziomie:
 - o odpadów wielkogabarytowych – 65%
 - o odpadów budowlanych – 70%
 - o odpadów niebezpiecznych – 57%
 - o odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55-80%
- skierowanie w roku 2015 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 44% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

Harmonogram rzeczowy najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na terenie powiatu na lata 2013-2016:

L.p.	Przedsięwzięcie	Jednostka odpowiedzialna
1	Realizacja zadań zaplanowanych w programie	Wójt gminy
2	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji odpadów	Wójt gminy
3	Eliminowanie wyrobów zawierających azbest	Wójt gminy
4	Kontynuacja zbiórki padłych zwierząt	Wójt gminy
5	Monitoring składowiska w Starym Kadłubie	Wójt gminy
7	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt gminy
8	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt gminy

2.7. Zadania z zakresu gospodarki odpadami w Gminnym Programie Ochrony Środowiska

Powiatowy Program Ochrony Środowiska definiuje cele strategiczne (główne) i cele operacyjne (szczegółowe), które są wiążące dla Gminnego Programu Gospodarki Odpadami. Dla realizacji celu strategicznego, którym jest *Stara*

Błotnica – gmina ekologiczna – definiuje się cel operacyjny – Racjonalne gospodarowanie odpadami. Zakłada się opracowanie szczegółowych programów realizacyjnych, niezbędnych dla realizacji tego celu. Poniżej przedstawione są programy i odpowiadające im działania w układzie zadań priorytetowych i działań w dłuższym okresie czasu.

Cel Operacyjny – Racjonalne gospodarowanie odpadami

- Program selektywnej zbiórki odpadów

Zadania priorytetowe na lata 2009 - 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica, Zarząd Powiatu,	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
2	Wdrożenie systemu odbioru odpadów posegregowanych i zmieszanych od mieszkańców	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
3	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe
4	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 - 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji odpadów	Wójt Gminy Stara Błotnica	• Środki własne JST • RPO • Środki pomocowe

- Program unieszkodliwiania odpadów

Zadania priorytetowe na lata 2009-2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Utworzenie Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów – wariantowo: na terenie gminy Stara Błotnica lub współpraca w utworzeniu PDGO z samorządami innych gmin na terenie powiatu	Wójt Gminy Stara Błotnica Samorzady współpracujące Zarząd Powiatu	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
2	Rozwój systemu zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3	Monitoring gminnego składowiska odpadów w Starym Kadłubie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu – usuwanie wyrobów zawierających azbest (wraz z wymianą na nowe pokrycia)	Wójt Gminy Stara Błotnica Zarząd Powiatu	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych (do 2011r.)	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
7	Organizacja zbiórki padłych zwierząt	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
8	Edukacja na temat szkodliwości i prawidłowych sposobów postępowania z olejami odpadowymi, bateriami i akumulatorami, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Edukacja w zakresie metod unieszkodliwiania PCB oraz bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

9	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na temat prawidłowych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych, ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
10	Coroczna aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających PCB	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
11	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
12	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja zadań zaplanowanych w programie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
2	Realizacja programu eliminowania wyrobów zawierających azbest	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3	Monitoring składowiska w Starym Kadłubie	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Kontynuacja zbiórki padłych zwierząt	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Wójt Gminy Stara Błotnica	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Szacunkowe koszty realizacji programów z zakresu gospodarki odpadami przedstawiają poniższe zestawienia.

Szacunkowe koszty realizacji zadań w latach 2009-2012:

L.p.	Przedsięwzięcie	Koszt przedsięwzięcia	Źródła środków
1	Popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów	3.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2	Wdrożenie systemu odbioru odpadów posegregowanych i zmieszanych od mieszkańców	5.000	Środki Firm RPO Środki pomocowe
3	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów	10.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Utworzenie Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO)	20.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Rozwój systemu zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	3.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
7	Monitoring składowiska odpadów w Starym Kadłubie	20.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
8	Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu – usuwanie wyrobów zawierających azbest (wraz z wymianą na nowe pokrycia)	30.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
9	Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
10	Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych (do 2011r.)	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
11	Organizacja zbiórki padłych zwierząt	40.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

12	Edukacja na temat szkodliwości i prawidłowych sposobów postępowania z olejami odpadowymi, bateriami i akumulatorami, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Edukacja w zakresie metod unieszkodliwiania PCB oraz bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
13	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na temat prawidłowych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych, ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
14	Coroczna aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających PCB	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
15	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	5.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
16	Monitoring realizacji planu gospodarki odpadami	5.000	Środki własne JST RPO
	RAZEM	171.000	

Szacunkowe koszty realizacji zadań w latach 2013-2016:

L.p.	Przedsięwzięcie	Koszt przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna
1	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji odpadów	10.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 (aktualizacja)

2	Realizacja zadań zaplanowanych w programie	20.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3	Realizacja programu eliminowania wyrobów zawierających azbest	30.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4	Monitoring terenów składowiska w Starym Kadłubie	25.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5	Kontynuacja zbiórki padłych zwierząt	45.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	3.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
7	Monitoring realizacji planu gospodarki odpadami	6.000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
	RAZEM	139.000	

2.8. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko

Funkcjonujący obecnie w gminie Stara Błotnica system zbierania odpadów komunalnych nie odpowiada wymogom ochrony środowiska i racjonalnej gospodarki odpadami. Szacunkowa ilość odpadów wytworzonych na terenie gminy (liczona wskaźnikowo) jest znacznie wyższa niż odpady deponowane na składowisku. Niewłaściwe pozbywanie się odpadów przez mieszkańców gminy (spalanie w gospodarstwach domowych, wywożenie na „dzikie wysypiska”) wymagają podjęcia natychmiastowych działań.

Najważniejszym zadaniem jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Stara Błotnica. Rezultatem tych działań powinno być:

- zmniejszenie zagrożenia dla środowiska naturalnego,
- eliminacja spalania odpadów w gospodarstwach,
- eliminacja „dzikich” wysypisk odpadów.

Zadania dotyczące kwestii działania składowisk odpadów powinny przynieść efekty w postaci:

- zmniejszenie zagrożenia dla wód podziemnych (monitoring terenu składowiska).

Pozostałe zadania z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy powinny zmierzać do:

- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych trafiających na docelowe składowisko poprzez selekcję odpadów „u źródła”,
- zwiększenia ilości odzyskiwanych surowców wtórnych z odpadów metalowych, szklanych, plastikowych i papieru (w wyniku wstępnej segregacji i segregacji w ZUOK),

- zwiększenia ilości wydzielonych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w wyniku przeprowadzanych segregacji),
- odzysk, do poziomu limitów odzysku i recyklingu, odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych i opakowaniowych,
- eliminacji odpadów niebezpiecznych (t.j.; azbest, akumulatory, sprzęt AGD, opony itp.) trafiających na „dzikie wysypiska”. Cel ten zostanie osiągnięty po przeprowadzeniu akcji informacyjnej wśród mieszkańców gminy oraz poprzez dogodną lokalizację punktu zbierania odpadów niebezpiecznych i wprowadzenie odbioru tego rodzaju odpadów systemem „na telefon”.
- zmniejszenia emisji metanu do atmosfery (kompostowanie odpadów i ich zagospodarowywanie, kierowanie resztek odpadów ulegających biodegradacji do RZGO).

2.9. Edukacja

Ważnym elementem wspomagającym skuteczność wdrażania programu gospodarki odpadami jest prowadzenie systematycznej edukacji społeczeństwa. Konieczne jest opracowanie programu informacyjnego, który będzie wspierał działania inwestycyjne i zwiększał poparcie społeczne dla tych działań. Wiele osób, z uwagi na wysokość opłat za wytwarzanie odpadów, negatywnie reagują na ten fakt i stara się we własnym zakresie pozbywać się odpadów (spalanie, zakopywanie, korzystanie z dzikich składowisk). Kampania informacyjno-edukacyjna musi być prowadzona wielotorowo. Musi docierać do wszystkich mieszkańców (dzieci – lekcje w szkołach podstawowych i gimnazjach, dorośli – materiały informacyjne). Kampania może wykorzystywać wszystkie dostępne środki komunikowania społecznego, takich jak:

Materiały drukowane:

- materiały drukowane nie wymagające dużych nakładów: (ulotki, broszury, obwieszczenia itp.),
- publikacje w prasie – regionalnej – i wydawnictwach periodycznych: (artykuły, komentarze, stałe rubryki, wywiady, artykuły redakcyjne),
- materiały dla prasy: komunikaty, powiadomienia i obwieszczenia służb komunalnych,
- okolicznościowe pamiątki (znaczki, długopisy, teczki z nadrukami itp.).

Materiały audiowizualne:

- wywiady dla radia i telewizji,
- ogłoszenia służb komunalnych w radiu i telewizji,
- filmy,
- wystawy.

Imprezy promocyjne:

- konferencje prasowe,
- zebrania mieszkańców,
- imprezy specjalne (festiwale, akcje),
- warsztaty, seminaria, konferencje.

Wybór odpowiednich form kontaktu z mieszkańcami powinien zapewnić optymalną skuteczność przy istniejących możliwościach finansowych

2.10. System monitoringu i oceny realizacji programu

Sprawne funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu umożliwiającego ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Harmonogram działań monitorujących program przedstawia schemat:

Działanie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bieżący monitoring funkcjonowania systemu	x	x	x	x	x	x	x	x
Raporty z realizacji programu			x		x		x	
Aktualizacja programu			x				x	

Monitoring systemu gospodarki odpadami powinien być jednym z elementów kontroli realizacji Programu Ochrony Środowiska, w związku z powyższym proponuje się harmonogram przedstawiania raportów samorządowi gminy zbieżny z harmonogramem monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Główne zadania związane z monitorowaniem gospodarki odpadami na obszarze gminy, to:

- kontrola instalacji,
- kontrola przewoźników i pośredników (posiadaczy odpadów),
- kontrola instalacji nie posiadających wymaganych zezwoleń,
- identyfikacja nielegalnych instalacji lub działań,
- kontrolowanie przemieszczania się niektórych rodzajów odpadów,
- egzekwowanie ogólnych i lokalnych przepisów gospodarowania odpadami (niedotrzymanie warunków posiadanych pozwoleń, przekroczenie obowiązujących norm).

Rutynowy monitoring powinien obejmować regularne kontrole przedstawicieli kompetentnych władz, które miałyby:

- jasno określone zasady egzekwowania istniejących przepisów,
- ustalony system kar za niestosowanie się przez wytwórców lub pośredników do istniejących przepisów,
- opracowany system procedur operacyjnych, a także systemy uzyskiwania danych i tworzenia raportów i baz danych niezbędnych do prowadzenia krótkoterminowych planów działań.

Dobry system sprawozdawczości oparty na miernikach (wskaźnikach) stanu środowiska jest podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu Gospodarki Odpadami. Poniżej przedstawiono propozycje istotnych wskaźników, w oparciu o które będzie prowadzony monitoring PGO:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość
1.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	%	100
2.	Masa odpadów wytworzonych - ogółem	Mg	1170
3.	Masa zebranych odpadów komunalnych - ogółem	Mg	352,9
4.	Masa zebranych odpadów komunalnych w przeliczeniu na mieszkańca/rok	Mg/M/rok	0,07
5.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	Mg	13,3
6.	Ilość surowców wtórnych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki (%)	%	3,9
7.	Masa odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne	Mg	339,84
8.	Udział odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach	%	96,1
9.	Masa wytworzonych osadów ściekowych	Mg	brak danych
10.	Ilość odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym	Mg	brak danych
11.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne	szt.	0
12.	Masa wytworzonych odpadów niebezpiecznych	Mg	brak danych
13.	Liczba zinwentaryzowanych mogilników pozostałych do likwidacji	szt.	0

*wg danych Urzędu Gminy w Starej Błotnicy – stan na koniec 2007r.

2.11. Streszczenie

Teren gminy Stara Błotnica zamieszkiwany jest przez 5200 mieszkańców, prognoza na rok 2016 zakłada wzrost liczby mieszkańców o 2,1%. Szacunkowa ilość odpadów wytworzonych w 2007 roku wynosi 1170 Mg.

Plan Gospodarki Odpadami

Gminny Plan Gospodarki Odpadami zakłada organizację trzyetapowego systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Stara Błotnica:

Etap I.

Wstępna segregacja „u źródła” - odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą poddawane są wstępnej segregacji w miejscu wytworzenia, w wyniku wstępnej segregacji zostanie oddzielona frakcja sucha (papier, szkło, plastik, metale).

Etap II.

Odpady zmieszane, odbierane z gospodarstw domowych, będą przewożone na składowisko odpadów w Urbanowie (gmina Jedlińsk) do czasu jego funkcjonowania. Po zamknięciu składowiska odpady będą trafiały do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami w Radomiu-Wincentowie. Odpady pochodzące ze wstępnej segregacji transportowane będą do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Radomiu, gdzie będą poddane procesowi wtórnej segregacji. W przypadku powstania w Białobrzegach powiatowego punktu segregacji odpadów odpady zebrane w wyniku selektywnej zbiórki będą kierowane do w/w punktu.

Odpady wielkogabarytowe do czasu utworzenia Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów będą zbierane akcyjnie, tj. poprzez okresowy odbiór bezpośrednio od mieszkańców. Akcje najlepiej przeprowadzać dwa razy w roku (wiosna, jesień). Po utworzeniu Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów odpady wielkogabarytowe będą zbierane w PDGO. Rozważane są 2 warianty lokalizacji PDGO – na terenie gminy Stara Błotnica lub dla kilku gmin w ramach współpracy samorządów w utworzeniu wspólnych PDGO - na terenie powiatu.

Odpady wielkogabarytowe przewożone będą do obiektów i instalacji RZGO, gdzie nastąpi ich wtórne sortowanie, konfekcjonowanie i demontowanie.

Etap III.

Unieszkodliwianie odpadów w RZGO – po zamknięciu istniejących na terenie powiatu składowisk odpadów, odpady zmieszane odbierane z gospodarstw

domowych będą przewożone do RZGO i tam poddawane procesom unieszkodliwiania.

Ważnym elementem planu gospodarki odpadami jest prowadzenie systematycznej pracy informacyjnej i edukacyjnej, zaadresowanej do dzieci i młodzieży oraz do dorosłych mieszkańców gminy). Efektem prowadzonych działań powinno być wprowadzenie powszechnego systemu segregacji odpadów „u źródła” oraz wyeliminowanie niekorzystnych dla środowiska nawyków (spalanie śmieci w gospodarstwach domowych, wywożenie odpadów do lasów itp.).

2.12. Wykaz materiałów źródłowych

- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- II Polityka ekologiczna państwa, grudzień 2000 r.,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa grudzień 2002 r.,
- Projekt Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2011-2014
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa listopad 2002 r.,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, Rada Ministrów, Warszawa 2006r.,
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006r.,
- Polityka leśna państwa – dokument przyjęty przez Radę Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (1997) – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22.04.1997 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2025 roku, Warszawa 2005r.,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2010– Ministerstwo Środowiska, grudzień 2006 r.,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, Rada Ministrów, Warszawa maj 2002 r.,
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020 – Sejmik Województwa Mazowieckiego – Warszawa 2006 r.,
- Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego, Urząd Statystyczny w Warszawie 2006 r.,
- Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego, Warszawa 2007 r.,

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015, Warszawa 2007 r.,
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
- Stan środowiska w województwie mazowieckim – WIOŚ, Warszawa 2008 r.,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2007r. – WIOŚ, Warszawa 2008 r.,
- Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Warszawa 2002 r.,
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa lipiec 2002r.,
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Białobrzeskiego, Białobrzegi 2007r.
- Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Białobrzeskiego, Białobrzegi 2007r.,
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Białobrzeskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015, Białobrzegi 2007r.
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica, Stara Błotnica 2004r.
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Błotnica, Stara Błotnica 2007
- Strategia Rozwoju Gminy Stara Błotnica, Stara Błotnica 2004